

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛІНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Педагогічний проект з виробничої практики

«Луна музичних знань»

Розробили

студенти 4 курсу, 457 гр. ДФН

Місце педпрактики: ЗОШ №34,

СЗОШ №22

Термін педпрактики: 11.09. – 08.10.2017 р.

Керівник

доц. Аристова Л.С.

Миколаїв – 2017

Тема проекту: Луна музичних знань

Мета проекту: розвиток професійних (предметних, методичних) компетентностей студентів підготовка їх до виконання функцій вчителя музичного мистецтва

ЗОШ №34

№	Клас	Тема уроку	ПІБ студента	Стор.
1.	6 А	Роман та його різновиди	Квасильчук Юлія Борисівна	11-16
2.	3 Г	Таємниці танцювальної музики	Ковальська Євгенія Олександрівна	17-22
3.	2 В	Танці жартують	Крижановська Марія Вікторівна	23-25
4.	7 А	Народна пісня у сучасному житті	Лепська Жанна Сергіївна	26-30
5.	4 В	Думи	Мельник Єлизавета Володимирівна	31-34
6.	5 Б	Мова музики	Охрімовський Сергій Олександрович	35-41
7.	3 В	Таємниці танцювальної музики	Подбільська Катерина Георгіївна	42-48
8.	6 В	Сучасні вокальні жанри	Пристань Тетяна Віталіївна	49-55
9.	2 Б	На гостині до пісні	Сушко Ірина Сергіївна	56-60
10.	7 В	Сучасне життя танцю	Турганова Даміля Ісламжанівна	61-68
11.	4 А	Вийшли в поле косарі	Шакула Ізабелла Едінбургівна	69-75
12.	5 А	Мова музики	Юдова Іуліанія Олегівна	76-81

ЗОШ №22

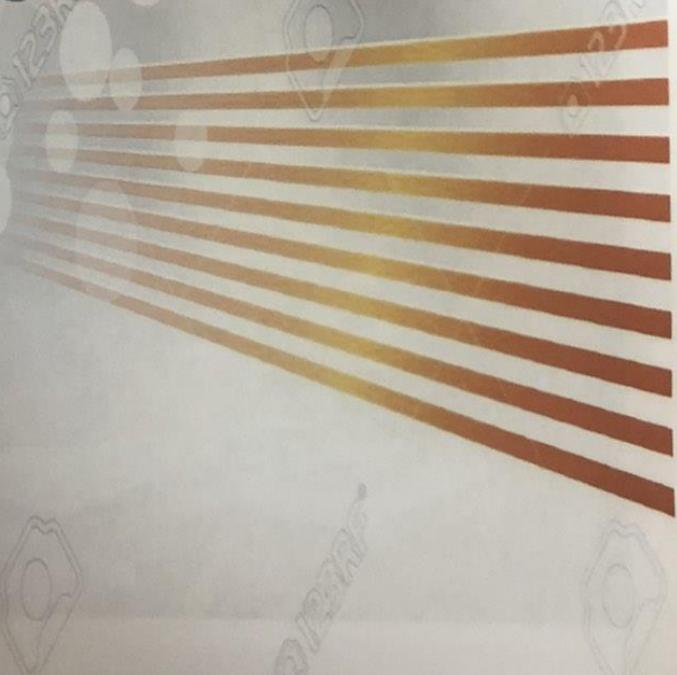
13	3 В	Таємниці танцювальної музики	Матченко Юрій Васильович	82-87
14	2 Г	Запрошує танець	Мунтян Анастасія Константинівна	88-94
15	4 А	Вийшли в поле косарі	Степанова Карина Вікторівна	95-100

Фото-звіт з педагогічної практики студентів 457 групи

Відмінно: Ірина Г.С

Добре: 30Ш №34

30Ш №22

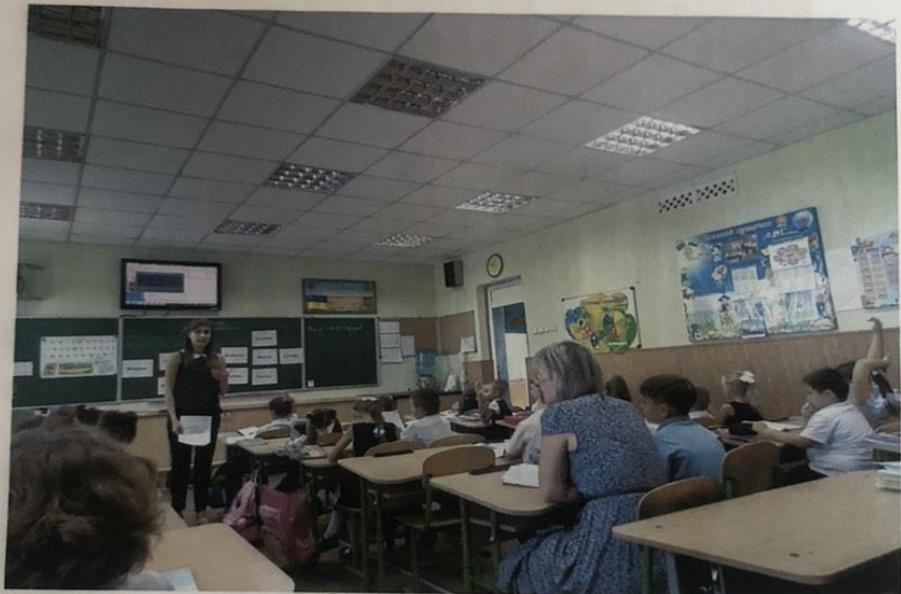

34,
22
p.

11 №34,

II №22

зробили
тв. ДФН
МШ №34,
МШ №22
2018 р.

Конспекти уроків

студентів 457 групи

з предмету "Література" за автором А. Савченко та середньою школою Ф. Шуберта.

Основні заняття для засвоєння та використання конспектів. Бланк.

Документ - підсумок літературних уроків

Класифікація художніх творів під нумеруванням.
Для засвоєння кросворд.

Розрібка і розширення про персонаж, виразку, мовиформи.

Розглядається уроки "Задумка середньої" А. Макара,

Конспекти зі спільноти "Лісовий діл" Ф.Шуберта.

Конспекти зі зображеннями від "Діло чесн." А. Вороб'єва.

Роз'яснює уроки з конспекти

Урок 4

Тема уроку: "Романс та його різновиди" (серенада)

Мета уроку навчальна: зосередити увагу учнів до ліричних образів музики Ф. Шуберта та їх єднання з ліричними образами поетів – романтиків, засвоїти поняття: ліричний образ, серенада.

Розвиваюча: формувати в учнів вміння творчо і виразно втілювати емоційно – естетичне ставлення до муз. образів, розвивати вокально – хорові навички.

Виховна: виховувати інтерес до таких жанрів, як серенада, формувати музичний та естетичний смак учнів.

Тип уроку: комбінований урок.

Жанр уроку: урок – кросворд.

Обладнання: комп’ютер, колонки.

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво: підручник для 6 кл. для загально-освітн. навч.закл. / Л. Масол, Л.С. Христова. – Харків: СИЦІЯ, 2014. – 160 с. : іл., с.21 - 28, портрети Х. Малатса, Ф. Шуберта, репродукція картини Караваджо “Лютніст”, балада “Лісовий цар” В. Жуковського.

Музичний матеріал: відео – фрагмент серенади трубадура із мультфільму “Бременские музыканты”, “Іспанська серенада” Х. Малатса, “Диво - осінь” А. Олейнікової, “Лісовий цар” Ф.Шуберта.

Основні поняття для засвоєння та повторення: романс, серенада, балада.

Художньо – педагогічна драматургія уроку:

Експозиція: вхід учнів в клас під муз. супровід.

Зав’язка: кросворд.

Розробка 1: розповідь про серенаду, балладу, відеофрагмент.

Розробка 2: слухання “Іспанська серенада” Х. Малатса.

Кульмінація 1: слухання “Лісовий цар” Ф.Шуберта.

Кульмінація 2: розучування пісні “Диво - осінь” А. Олейнікової.

Розв’язка уроку: кросворд.

Хід уроку

(експозиція) Учні входять до класу під музичний супровід ("Лісовий цар" Ф.Шуберта , нім.).

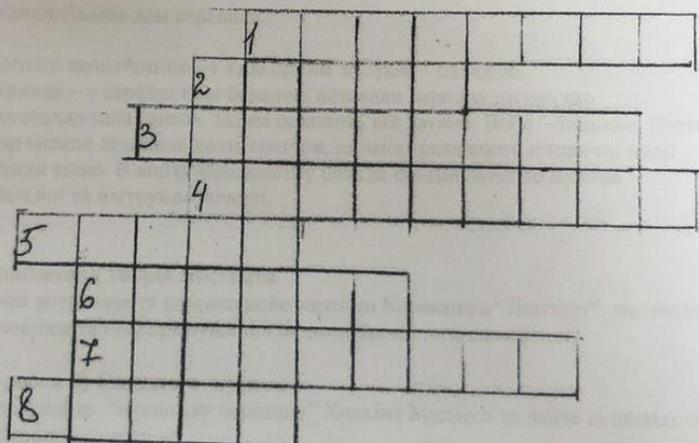
1. Вступна частина

Організаційний момент. Повідомлення теми, мети, завдань уроку (написані на дошці).

Мотивація навчальної діяльності

Учитель: Впродовж багатьох віків в побуті, щоб висловити свої почуття коханій людині, чоловіки вечорами або уночі співали пісні під вікном дівчини, акомпануючи собі на гітарі, лютні або мандоліні. Про яку пісню йде річ дізнаєтесь, якщо розгадаєте кросворд.

(зав'язка) Актуалізація опорних знань. Розв'язання кросворда.

Методичний коментар. Учні отримують незаповнений кросворд і самостійно визначають ключове слово - запитання.

1. Один з авторів романсу "Гірські верхівки" (Свиридов)
2. Ім'я російського композитора, що переклав мелодію гімну "Гаудеamus" для 4 - х голосного чоловічого хору (Петро Чайковський)
3. Автор вірша "Гірські верхівки" (Лермонтов)
4. Автор музики державного гімну (Вербицький)

5. З грецької “урочиста пісня” (гімн)
6. Вокальний твір для голосу з інструментальним супроводом (романс)
7. Назва студентського гімну (Гаудеамус)
8. Назва пісні “Од … до Лубен” (Києва)

(розробка 1)

2. Основна частина

Розповідь вчителя: **Серенада** – пісня, що виражає почуття до коханої (від франц. - “сріка”, вечір; від італ. “аль Серено” – на відкритому повітрі). Була поширена в Іспанії та Італії. Виконувалася пісня в супроводі лютні, гітари або мандоліни. Ці інструменти використовувались як інструменти для акомпанування сольного й ансамблевого виконання. Серенада – лицарський винахід. Лицарі самі складали пісні про неземне кохання до Прекрасної Дами. Співали без утоми вечорами і ці оспівування називали серенадами.

Учитель: Пропоную вам переглянути відео – фрагмент із мультфільму “Бременские музыканты” серенаду трубадура “Луч солнца”.

Чи сподобалась вам серенада?

Сьогодні познайомимося з ще одним жанром – баладою.

Балада – у середні віки баладою називали народну пісню, що супроводжувала танець. Назва походить від латинс. Ballo – танцюю. Потім жанр балади прийшов до літератури, де зміст складають історичні події, легенди тощо. В епоху Романтизму балада повернулася до музики – вокальної та інструментальної.

Сприймання творів мистецтв

Учні розглядають репродукцію картини Караваджо “Лютніст”, аналізують, висловлюють свої припущення щодо зображеного на картині.

(розробка 2) Слухання музики

Послухайте “Іспанську серенаду” Хоакіна Малатса та дайте відповідь на запитання:

- Який інструмент виконує серенаду?

Повторне слухання “Іспанської серенади”

- Які почуття викликають у вас ця музика?

Розповідь вчителя: Музика серенади дуже поетична та натхненна. Творчий шлях Ф. Шуберта є типовим для композитора – романтика. **Романтизм** – напрямок у мистецтві першої половини 19 ст. Основа його – став відрив мрій від реальності.

В житті композитора були щасливі і гіркі дні. Палке бажання творити музику примусило композитора відмовитися від служби та присвятити себе мистецтву. “Я з’явився на світ, щоб створювати музику” – писав Ф. Шуберт. Провідна роль у його творчості належить пісні (понад 600). Головним змістом його пісень стало життя людського серця, життя почуттів. Шуберт підніс рівень побутової поезії. Він писав на вірші Ф. Шиллера, Й. Гете, Г. Гейне, Л. Рельштаба тощо. Саме на вірші Л. Рельштаба була написана відома “Серенада”, що увійшла до останнього вокального циклу Шуберта “Лебедині пісні”.

Однією з найяскравіших балад у муз. скарбниці є балада “Лісовий цар” (на слова Й.Гете). Для композитора писати музику, наче дихати. Композитор проводив знаменіті вечори – “шубертіади”. Вони були присвячені виключно музиці Шуберта, коли він не відходив від фортепіано та на ходу створював музику.

Сприйняття творів мистецтва

Австрійський художник Моріц фон Швінда під впливом муз. вечерів Шуберта, створив картину “Шубертіада у Й. Шпауна”, де можно побачити з яким захопленням люди слухають гру музиканта.

Шуберт в жанрі пісні вініс глибокий і багатий зміст, зробив пісню рівномірною серед інших жанрів в муз. мистецтва. Велике місце в його піснях займає природа, але головний зміст – це життя людини, життя почуттів.

В 17 років написав баладу “Лісовий цар”, яка відкрила нову сторінку не лише в історії пісенного жанру, а й в історії муз. мистецтва.

(кульмінація 1) Слухання музики

Учитель: Послухайте баладу “Лісовий цар” Шуберта у виконанні німецькою мовою і дайте відповіді на запитання:

- Які образи можна уявити в цій баладі?

Слухання музики

Розповідь вчителя: “Лісовий цар” – пісня – балада, драматично – напружена. Послухайте цю баладу у перекладі російського В. Жуковського.

- Як ви розумієте зміст цього поетичного твору?
- Якими словами можна охарактеризувати емоційний стан кожного з 3-х персонажів балади: батька, дитини та Лісового Царя?
- Яку роль відіграє фортепіанний супровід у створенні единого драматичного образу?

Повторне слухання

Вчитель: У баладі єдиний драматично – схвильований образ ніби складається з інтонацій дійових осіб на тлі безперервного руху супроводу. Звабливе звернення Лісового царя передається м'якою мелодією; спокійні, стримані інтонації батька, схвильований плач дитини передаються речитативними інтонаціями. Нічна негода із завиванням вітру , шум верхівок дерев, стрімкий біг коня, що захоплюю подих – все це втілено і фортеціанній партії, яка звучить насичено, немов цілий оркестр. І на цьому тлі репліки дійових осіб переплітаються в одну мелодію, що вільно розвивається.

(кульминація 2) 3. Вокально – хорова робота.

Розспівування. Розучування пісні “Диво - осінь” А. Олейнікової.

(Розв'язка уроку) 4. Заключна частина

Учитель: У різні епохи композитори звертались до жанру серенади , вона популярна і в наш час.

Підсумок уроку: Методичний коментар

Учні отримують кросворд , в якому немає виділених кольором клітинок.

Пригадайте, які жанри пісень ви знаєте?

(романс, гімн, дума, щедрівка, веснянка, колядка)

А	Н	П	С	Р	О	К	и	ч
М	Д	Е	И	О	Г	Л	Е	Ц
К	О	Л	Я	Д	К	А	Д	Е
О	А	и	А	У	Р	Г	Р	К
М	С	Т	Л	М	Ш	і	і	ш
С	і	У	Ф	А	Х	М	В	Н
Ш	В	Е	С	Н	Я	Н	Ќ	А
Р	О	М	А	И	С	Ю	А	ї

Інформація про використання та застосування підручника
записана в Інформації з питань правил використання
підручника та методичного матеріалу, приведеної у розділі
«Інформація».

Так звані «комбіновані

Інформація про використання

Обмеження використання підручника (протягом), дозволи на використання

Перегляд відео – фрагменту

Інформація про використання та застосування підручника заснована на
записах в Інформації з питань правил використання підручника та
методичного матеріалу, які були надані відповідно до вимог, встановленої
Указом Президента України № 107/1-1 від 20.06.2014 р.

Методичний матеріал: Ж. Келінуб «Гурумський ганець», Навчальний матеріал
ДБЖ та Справочник (записки): М. Гайдук «Архітектурні нитки», українська
зарубіжна преса «СВІТ на корді» (записки).

Інформація про використання та застосування підручника та методичного матеріалу

Конспект уроку у 3 класі

розробила

студентка 457 групи

Ковалська Євгенія

Олександрівна

Урок № 4

Тема: «Таємниці танцювальної музики»

Мета: **навчальна:** ознайомити учнів з різними видами танців; продовжити ознайомлення учнів з українською музикою;

розвиваюча: розвивати навички активного сприймання музичного твору; вміти розрізняти українські народні танці та танці інших народів, спільне та відмінне в танцях; удосконалувати вокально-хорові навички.

виховна: формувати художній смак та музичні інтереси дітей; виховувати інтерес до народного та всесвітнього фольклору; виховувати естетичний смак.

Тип уроку: комбінований

Жанр уроку: урок-казка

Обладнання: музичний інструмент (фортепіано), дитячі музичні інструменти, медіапроектор, комп'ютер, колонки.

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво: підруч. для 3 кл./Л.С. Аристова, В.В. Сергіенко.- К.: Видавничий дім «Освіта», 2013.-114 с.: іл., с 20-24

Музичний матеріал: Ж. Колодуб «Гуцульський танець», Невідомий автор XIX ст. Симфонія (козачок), М. Глінка «Арагонська хота», українська народна пісня «Ой на горі жита много».

Основні поняття для засвоєння: ноти, танець.

Художньо-педагогічна драматургія уроку:

Експозиція: вхід учнів в клас, музичне вітання, актуалізація опорних знань, повідомлення теми та мети уроку.

Зав'язка: розповідь теми уроку, знайомство з танцем

Розробка: розповідь про гуцульський танець, хоту; слухання твору Ж. Колодуб «Гуцульський танець», невідомого автора XIX ст. Симфонія, М. Глінки «Арагонська хота»

Кульмінація: фізкультхвилинка, повторення пісні М. Інвенсен «Шпачок прощається», розучування української народної пісні «Ой на горі жита много»

Розв'язка уроку: підведення підсумків уроку, домашнє завдання.

В чому полягає танець хота?

І. Зав'язка

Відомо, що в давні часи танець хота був традиційним танцем

Відомо, що хота є народною піснею?

Відомо, що хота танець? Розглянемо танець хота

• ритмічний

ХІД УРОКУ

I. Експозиція

Учні входять до класу, привітання.

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання.

Сьогодні на уроці ми будемо вивчати таку тему як «Таємниці танцювальної музики». Вашим провідником у світ танцювальних ритмів буде Танець. А чи полюбляєте ви танцювати?

Актуалізація опорних знань.

У творі майже кожного композитора є танцювальна музика.

Які танці ви знаєте?

Які різновиди жанрів танців ви можете назвати?

II. Зав'язка

Давайте ми з вами прослухаємо твір Жанни Колодуб «Гуцульський танець».

Вам сподобався цей твір?

Який характер танцю? Вам допоможуть такі підказки:

- урочистий
- радісний
- веселий
- жвавий
- сумний
- запальний
- енергійний

Слухання твору Жанни Колодуб «Гуцульський танець».

Тепер до вашої уваги твір невідомого автора XIX ст. Симфонія.

Послухайте уважно і скажіть, який танець вам нагадала ця симфонія?

Слухання твору невідомого автора XIX ст. Симфонія (козачок)

Як змінився народний танець у симфонічному творі? Назвіть його нові якості.

Чи ви відзначали, що це за танець?

Який настрій створює ця музика?

На яких музичних інструментах виконують танець у симфонії?

III. Розробка

А тепер на нас чекає Іспанія – чудова сонячна країна, жителі якої люблять співати і танцювати. Одним із іспанських народних танців є хота, її виконують у місті Арагон.Хота супроводжується співом, грою на гітарі та одному музичному інструменті, який ви мені назовете після прослуховування твору М. Глінки.

Російський композитор М. Глінка багато подорожував Іспанією. Він дуже захоплювався іспанськими піснями й танцями, що знайшло своє відображення в симфонічному творі «Арагонська хота».

Давайте прослухаємо цей твір і поділимося враженнями про нього, а заодно назовете основний інструмент, без якого не обходиться жодна хота.

Слухання твору М. Глінки «Арагонська хота»

Розкажіть про характер, темп музики.

Які інструменти виконують головну роль у цьому творі?

Давайте тепер з вами зімітуємо кастаньєти нашими пальчиками.

Повторне слухання «Арагонської хоти» з імітуванням кастаньєт пальчиками.

IV. Кульмінація

Вокально-хорова робота

Повторення пісні М. Інвенсен «Шпачок прощається»

А зараз, дітки, ми перейдемо з вами до вивчення нової пісні, нашої української народної пісні «Ой на горі жита много» в обробці Г. Версьовки.

Розучування пісні «Ой на горі жита много»

V. Розв'язка

Підбиття підсумків.

Діти, що нового ви дізналися сьогодні на уроці?

Музичу яких танців ми почули на уроці?

Танці яких країн ми сьогодні вивчали?

Які поняття вивчили?

Які враження за урок ви отримали?

Урок № 5

Тема уроку: «Танці жартують»

Мета:

- навчальна: навчати учнів визначати особливості емоційного змісту, засоби музичної виразності;
- розвивальна: продовжити формувати зорово-слухове сприйняття; розвивати творчі здібності, емоційну сферу учнів;

- виховна: виховувати любов до музики, народної творчості; прищеплювати бажання навчатися.

Тип уроку: комбінований урок.

Жанр уроку: Урок-подорож.

Обладнання: музичний інструмент (фортепіано), комп'ютер, колонки.

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво: підруч. для 2 кл.

/ Л. М. Масол, Л. С. Аристова. – Харків : Сиція, 2013. – 129 с. С. 23 - 26.

Музичний матеріал: Д. Шостакович «Вальс-жарт», Д. Кабалевський «Танець молодого бегемота», поспівка «Ой, ру-ду-ду», А. Філіпенко «Ой, заграйте, дударики».

Елементи інтеграції: Підручник, музичний інструмент, фр. інтеграції.

Основні поняття для засвоєння: Танець, Вальс.

Художньо-педагогічна драматургія

Експозиція: Учні входять до класу під музичний супровід («Вальс-жарт» Д. Шостаковича), організаційний момент, музичне вітання, мотивація навчальної діяльності.

Зав'язка: Бесіда на тему: «Танці жартують» .

Розробка: Слухання музичного твору Д. Шостакович «Вальс-жарт».

Кульмінація: Розучування пісні «Ой заграйте, дударики».

Розв'язка: підсумок уроку, учні виходять з класу під музичний супровід («Ой, заграйте дударики»).

Хід уроку:

Експозиція уроку:

Учні входять до класу під музичний супровід («Вальс-жарт» Д. Шостаковича). Організаційний момент. Музичне вітання.

Зав'язка уроку:

Учитель: У житті кожній людині час від часу доводиться вирішувати складні питання, що потребують зосередженості та відповідальності. Але наше життя не було б таким цікавим, яскравим, якби було позбавлено доброго гумору, жарту, адже саме вони інколи допомагають розв'язувати найскладніші проблеми. Як ви гадаєте, чи є жарт у музиці? Отже, саме музика відповість нам на це запитання.

Розробка уроку:

Учитель. Сьогодні на урок до нас завітала музика геніального російського композитора. Він створив багато серйозної глибокої музики, з якою ми зустрінемось у старших класах. Як і кожна людина, цей композитор любив жартувати. Але його жарти не звичайні, а музичні. Давайте послухаємо що п'єсу, та дамо відповіді на питання.

Слухання музичного твору.

Слухання твору «Вальс-жарт» Д. Шостаковича

-Який настрій викликає цей танець?
-Як можна було б назвати цей танець?

Відповіді учнів.

Учитель: Композитор Дмитро Шостакович назвав цей твір «Вальс-жарт». Мелодія твору лунає високо, прозоро, легко, вишукано, чарівно. Він дуже гарний. Дзвінкі та ніжні звуки створюють враження ляльки, що танцює. Перша частина була легкою, м'якою, тихою. Друга — гучнішою та ритмічнішою. Цей вальс неможливо слухати без усмішки! Давайте послухаємо цю п'есу ще раз, та уявимо ніби ми граємо на чарівній сопілці.

У музичній творчості Д. Кабалевського ми також можемо зустрітися з жартом. Послухайте його п'есу та дайте відповідь на запитання.

-Хто, на вашу думку, може виконувати цей танок?

Конспект уроку у 7 класі

Розробила студентка 457 групи

Лепська Жанна Сергіївна

Урок №3 (18.10.2017)

Тема уроку: «Народна пісня у сучасному житті»

Мета уроку: *навчальна* – розширити музичний та естетичний кругозір учнів, вивчити поняття лірична пісня, ознайомити учнів з українськими народними піснями та

їх сучасними обробками, з творчістю тріо Маренич;
розвивальна – розвивати вокально-хорові та творчі навички, вміння осмисленно та образно сприймати музику, відчувати її та робити аналіз-інтерпретацію музичних творів;
виховна – виховувати інтерес до музичного мистецтва, культуру слухання музичних творів, правильного їх сприймання та розуміння.

Тип уроку: комбінований.

Жанр уроку: урок-діалог.

Обладнання: фортепіано, комп'ютер, мультимедійна дошка, колонки, медіапроектор.

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво підруч. Для 7 кл. для загально-освіт. навч. закл./ Л. М. Масол, Л. С. Аристова – Харків: Сиція, 2015.-160 с.; іл.; с. 14.

Музичний матеріал: «Чом ти не прийшов» у виконанні тріо Маренич, Наталії Бучинської, гурт «Русичі»

Елементи інтеграції: фотографії тріо Маренич, Наталії Бучинської, гурту «Русичі».

Основні поняття для засвоєння: лірична пісня.

Xід уроку

1. Організаційний момент.

Експозиція уроку.

Вхід під музику.

2. Мотиваційний момент.

Зав'язка уроку.

Учитель оголошує тему уроку «Народна пісня у сучасному житті» та зачитує епіграф до неї.

Розробка.

З давніх-давен український народ вирізняється своєю музикальностю. Українська пісня здобула визнання в цілому світі. Народна лірика своїм походженням сягає в глибину століть. За допомогою мовних засобів, художньої уяви та фантазії людина вкладала в мелодії власні спостереження за природою, навколошнім світом, а також емоції та почуття, що вирвали в її серці. «Наймолодшим» різновидом українських народних музично-поетичних творів є ліричні пісні. До родинно- побутових належать майже всі пісні про родинне життя, а також ті, що стосуються особистого життя людини (пісні про кохання, жіночу долю, сирітство, гумористичні, колискові, пісні дітей, молоді та дорослих). Лірична побутова пісня присвячена темі сімейно- побутових стосунків.

Ознайомлення з виконавцями: Тріо Маренич — український вокально-інструментальний ансамбль 1970-х рр., до різноманітного репертуару якого входили народні та авторські пісні. Виконавці гурту — Валерій та Антоніна Мареничі (подружня пара) і Світлана (сестра Антоніни), виконували відомі народні пісні у власному аранжуванні. У 1979 р. світі побачив першу платівку гурту. Того ж року ВІА «Тріо Маренич» представляли Радянську Україну на Євробаченні із піснями «Ой у гаю при Дунаю» та «Несе Гала воду». Згодом їм було присвоєно звання заслужених артистів України.

Послухайте виконання української народної пісні «Чом ти не прийшов» Наталією Бучинською — відомою вітчизняною співачкою, народною артисткою України. Співачка виконує пісні українською, російською, вірменською, англійською та французькою мовами. Серед авторів її пісень відомі композитори й поети: Юрій Рибчинський, Руслан Квінта, Володимир Матецький та інші.

Кульмінація 1.

Слухання: Українська народна пісня «Чом ти но прийшов» у виконанні тріо Маренич, Наталії Бучинської.

Порівняйте виконання пісні тріо Мареничами з виконанням Наталії Бучинської. Чим відрізняється сучасно виконання народної пісні? Що змінилося?

Ознайомлення з виконавцями: Український рок-фольк гурт «Русичі» виконує народні пісні в різних стилях, з елементами сучасних гармоній і ритмів. Метою їхньої творчої формaciї є популяризацiя народної музики, донесення до широкого загалу слухачiв величного обсягу музичної творчостi, яка сягає своїм корiнням у глибоке та сильне своюю енергетикою минуле.

Слухання: Українська народна пісня «Чом ти не прийшов» у виконанні рок-фольк-гурту «Русичі».

Як змінилася народна пісня? Яке виконання сподобалося найбільше? Чому?

Кульмінація 2.

Розучування української народної пісні «Чом ти не прийшов»

Помірно

Чом ти не прий-шов, як мі - сядь зі-шов? Я те -бе че - ка - ла.

Чи хо - на не має, чи стеж-ки не знає, ма -ти не пус - ка - ла.

Розв'язка уроку.

Отже, сьогодні на уроці ми познайомилися з трьома виконавцями та прослухали у різних обробках пісню «Чом ти не прийшов» і зараз закріпимо знання за допомогою сенкану.

Сенкан: *так підготувати та навчити до гурткової зборової, співочного концерту, а також до змагань з музичними піснями «Думи про дому Григорія»*

1. Ключове слово: Пісня
2. Опис теми: радісна, сумна
3. Опис дії: лунає, розповідає, єднає
4. Фраза-ставлення: пісня лунає людей закликає
5. Синонім ключового слова: думи

Григорій (7 кл.) Музики відомі

Задача: В чому подібні речі дум?

Відповідь: Розглядаємо пісню та обговорюємо її тему. Слово «думи» в Думах про дому Григорія. Особисті думи (дума, пісня, епіческий твор чи поема). Робота з піснями 10-11.

Культурологічне питання про країну Григорія. Грецько-італійська релігійність та юдейські вірування в єврейській

Відповідь: Розглядаємо пісню Григорія. Усе підтверджує.

Урок в 4-В класі

Проведений
студенткою IV курсу (02.10.17.)

Мельник Є.В.

Тема уроку : Думи

Мета уроку :

- **навчальна:** розкрити жанрову своєрідність українських народних дум та історичних пісень;
- **розвивальна:** розвивати образне мислення, уяву, творчі якості, емоційно-чуттєве сприймання;

• **виховна:** виховувати інтерес до народної творчості, історичних пісень, дум, почуття патріотизму та поваги до героїчного минулого **Музичний матеріал:** українська народна пісня «Дума про козака Голоту»; У. н. п. «Вийшли в поле косарі» (повторення)

Елемент інтеграції: М. Дерегус. «Козак Голота»

Основні поняття: "думи", "кобзар".

Тип уроку: урок поглиблення теми

Обладнання: музичний інструмент, ноти, фонокрестоматія, програвач, ілюстрації, портрети композиторів, підручники.

Художньо-педагогічна драматургія уроку:

Експозиція : (7 хв.) Музичне вітання.

Зав'язка : В чому полягає роль дум?

Розробка: Розповідь вчителя теми уроку та обговорення з дітьми. Слухання пісні «Дума про козака Голоту». Основні поняття (дума, народні, та композиторські пісні). Робота з підручником ст. 20-21.

Кульмінація: Легенда про козака Голоту. Гра «Композитор, роспівування та спів пісні «Вийшли в поле косарі».

Розв'язка: Підведення підсумків. Усне оцінювання.

Xід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід
(укр.. нар пісні «Вийшли в поле косарі»)

1. Організаційний момент

Музичне вітання. (продзвенів дзвінок)

2. Повідомлення теми й мети уроку. Мотивація навчальної діяльності

Сьогодні ми дізнаємося про події у світі й державі з газет, репортажів журналістів по телебаченню і статей в Інтернеті. А як було раніше, коли ще не існувало преси, радіо і телебачення, Інтернету? Наприклад, у часи козацтва? Упродовж багатьох віків, ще до появи письменства, народ творив своє геніально просте і величне мистецтво. Це казки, билини, прислів'я, пісні. Твори ці передавалися з уст в уста, від покоління до покоління.

3. Основна частина

Вчитель .Саме піснею линули розповіді про історичні події та їх учасників. А замість журналістів ці новини «розповідали» співці — кобзарі та бандуристи. Нерідко такими співцями були самі відважні герої, які брали участь у боях. І характер цих пісень — дум, був відповідним — ліричним і драматичним. А виконувались думи в супроводі кобзі або бандури.

Думи — це ліричні або драматичні пісні, присвячені важливим історичним подіям і відважним героям.

За характером мелодії думи близькі до речитативу, тобто напів співу напів розмові. Вони тужливі, наспінні та протяжні. Виконавцями дум були народні співці України – кобзарі.

Кобзар — мандрівний співак, який виконував пісні та думи в супроводі кобзи чи бандури.

Вони не тільки їх виконували, але і складали. Мандруючи від села до села, кобзарі виконували пісні про бойову славу й вічну доблесть козацького війська, про свободу та красу рідного краю. Вони розповідали людям у своїх піснях не тільки про різні події, а й висловлювали ідеї єднання народу в

боротьбі проти чужинців, ідеї волі й незалежності, прославляли патріотизм, відстоювали права кожної людини й усього народу на вільне життя, звеличували шанування батьків, роду, Вітчизни.

Кобзарі дуже поважали в народі і прислуховувалися до них, бо вони завжди співали правду. В наш час кобзарський рух відроджується, а виступи кобзарів можна побачити на українських етно фестивалях.

Зазвичай думи — це великі пісенно-розповідні твори. Умовно вони складаються з таких частин: вступ (заспів), епічна розповідь (розгортання сюжету), кінцівка (славослов'я).

Однією з найвідоміших є «Дума про козака Голоту». Хто ж це такий? Козак Голота («голота» означає «бідняк, незаможний») — це поетичний образ захисника рідної землі від іноземних загарбників. Дехто вважає, що цей персонаж має історичне підґрунтя: у ньому, начебто, змальовано одного зі сподвижників Богдана Хмельницького — полковника Іллю Голоту.

Слухання .Українська народна пісня «Дума про козака Голоту».

- Як у думі оспівується образ козака?
- Які риси характеру персонажу відображені у творі

Фізкультурна хвилинка

Гра «Композитор».

Учитель. Уявіть себе композитором та створіть мелодично-ритмічну розповідь про кобзаря Перебендю на вірші Т. Шевченка.

Перебендея старий, сліпий,-

Хто його не знає?

Він усюди вештається

Та на кобзі грас.

Робота над піснею «Вийшли в поле косарі»

Розспівування:

Вчитель: - Перш ніж почнемо співати, давайте спочатку розігрієм наш голосовий апарат. Всі встаньте рівненько, випряміть спинки, руки опустіть додолу. Давайте зараз покажемо своїм голосом як колоситься пшениця.

Учні: (Повільний вдих через ніс, видих на звук « ш-ш-ш-ш»)

Вчитель: - Хлопці, покажіть, як ви у бабусі в селі сіно косили.

Хлопці: (імітують, що косять: вдих через ніс – помах коси вправо, видих – Ух!» - помах коси вліво)

Вчитель: - Дівчата, а як ви в'язали в снопи пшеницю ?

Дівчата: (Імітують, що в'яжуть: вдих через ніс - в'яжуть сніп, видих – «Ух!» - руки опущені донизу)

Вчитель: - А як ви виспівувала, йдучи додому після жнив. Заспіваймо звук «А» у вихідному положенні на легато, а в низхідному на стакато – звук «О» (спів учнів) – Молодці.

Потім діти починають співати пісню « Вийшли в поле косарі»

4. Заключна частина

- Шо ви запам'ятали про народні думи?
- У чому полягає їх жанрова своєрідність? Чи подібна дума до пісні?
- Який висновок про значення українських пісень, українських дум можна зробити?

Учитель

Наша дума, наша пісня Не вмре, не загине... От де, люди, наша слава, Слава України!

5. Підбиття підсумків уроку

Сьогодні ми познайомилися ще з одним жанром української пісенної творчості – думами, а також визначили особливості звучання цих творів на прикладі думи Дума про козака Голоту”.

Усне оцінювання.

Урок в 5-Б класі

проводений студентом IV курсу

Охрімовським Сергієм Олександровичем

Тема: Мова музики (продовження)

Мета:

Навчальна: допомогти учням усвідомити багатство та розмаїття народного мистецтва;

- Розглянути можливість вокального виконання музики за відсутності слів;
- Ознайомити учнів із поняттям «вокаліз», «тембр голосу»;

Розвиваюча: формувати в учнів уміння виражати власну точку зору, інтерпретувати зміст музичних та художніх творів, використовуючи спеціальну термінологію;

Виховна: виховувати культуру слухання музики, зацікавленість музичним мистецтвом.

Музичний матеріал: С.Рахманінов «Вокаліз», О.Янушкевич «Веселкова».

Наочні посібники: нотна хрестоматія; портрет С.Рахманінова; схема засобів музичної виразності.

Обладнання: дзвіночки; ТЗН; фонокарти.

Тип уроку: комбінований урок.

Поняття для запам'ятовування: вокаліз.

Художньо- педагогічна драматургія уроку

Експозиція: учні заходять до класу під музику

Зав'язка: оголошення теми уроку та епіграфу.

Розробка: Розповідь про засоби музичної виразності

Кульмінація 1: слухання твору С.Рахманінова «Вокаліз»

Кульмінація 2: розучування пісні «Веселкова»

Розв'язка: узагальнення уроку.

Xід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід О.Янушкевич

«Веселкова»

1.ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання

2. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Пригадайте засоби музичної виразності та складіть схему.

ЗАСОБИ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ

Мелодія

Ритм

Темп

Лад

Динаміка

?

У нас залишилась одна незаповнена клітінка. Пригадайте, як називають у музиці особливе забарвлення звука.

3. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Робота з поняттями

Особливе забарвлення звука, властиве певному інструменту чи голосу, називають **тембром** (у перекладі з французької – «мітка», «ознака»). Кожен музичний інструмент має власний неповторний тембр.

Учитель проводить гру «Упізнай дзвіночок»

Учитель. Отже, навіть прості дзвіночки можуть мати власні голоси.

Учитель розповідає про різні тембри голосу, притаманні людям.

За тембром людські голоси розрізняють таким чином:

ДИТЯЧІ	Дискант
ЖІНОЧІ	СОПРАНО МЕЦО-СОПРАНО КОНТРАЛЬТО Альт
ЧОЛОВІЧІ	Контра тенор ТЕНОР БАРИТОН
	БАС

Слухання музики

Учитель. У прадавні часи поезія і музика були поєднані в єдиному мистецтві – пісні. Із плином віків музика й література стали окремими видами мистецтва, проте спорідненість між ними збереглася й досі. Зокрема вокальна музика – це співзвуччя музики й поезії. Їх поєднує ритм як поетичної, так і музичної мови.

- Чи можна співати без слів? Звісно, можна. Кожен із вас, мабуть, наспівував мелодію пісні на якийсь склад.
- Давайте проспіваемо пісню яку ми вчили на минулому уроці на звук «A»

Це означає, що ми співали вокалізом. Вокальна музика – це не тільки пісня чи романс, а й твори для вокальних ансамблів та хорів. А ще до вокальної музики належать твори, у яких є вокально-мелодійний розвиток, але не має віршованого тексту. Прикладом такої музики є вокаліз.

Робота з музичними

Вокаліз – це музичний спир для виконання голосом (сопрано або тенором) без спів у супроводі музичного інструменту (або симфонії).

Вокаліз, опус 36, № 14 – спир Сергія Рахманінова, опубліковане в 1912 році як п'єса з альбому «Четвернадцять пісень», опус 36. Написано для голосу (сопрано або тенора) і фортепіанного супроводження, коли не може спів, а співається на одному голосному звукі.

Неважко зіткнути з тим, що в оригінальній публікації вказується, що пісне може виконуватися не сопрано, так і тенором, найчастіше вибирають саме сопрано. Як і багато інших музичні твори, пісня була транспонована в багатьох інших тональностей, що дозволяє виконавцю вибирати найбільш підходящий для його голосу варіант. Виконання пісні тенором проводиться на октаву нижче, ніж виконання сопрано.

Учитель розповідає про історію створення «Вокалізу»
С.Рахманінова. Біографія композитора (стор. 24)

Свій спир «Вокаліз» вів присвятив видатній співачці Антоніні Некланівій. Волухаймося у що виразну молодію, яку задумливими вісками акордами отортас фортепіанний супровід.

- Прослухайте «Вокаліз» С.Рахманінова і скажіть чи має ця музика інтонаційний розвиток, чи, може, звучить одночасність?

□ Слухання «Вокалізу» Сергія Рахманінова

□ Яким є характер музики цього «Вокалізу»? Допоможе вам у відповіді на це питання словничок.

ХАРАКТЕР МУЗИКИ			
Бадьори й	Вольови й	Спокі йний	Радісни й
Героїчни й	Схвильо ваний	Лірич ний	Граційн ий
Енергійн ий	Таємнич ий	Ніжни й	Трагічн ий
Революц ійний	Грізний	Поетич ний	Сумний
Пристра сний	Важкий	Ласка вий	Жартівл ивий
Велични й			

□ Чи весь час головна мелодія належить голосу? (Спочатку головну мелодію виконує голос, а далі акомпанемент набуває більшої самостійності, щоби потім знову відступити перед мелодійною лінією.)

Вокально-хорова робота

Розспівування

Продовження розучування пісні «Веселкова» О.Янушкевич

4. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ УРОКУ

Бесіда

- Про який засіб музичної виразності ми дізналися сьогодні докладніше?
- Що таке тембр та якими бувають тембри?
- Від чого залежать тембр голосу людини та тембр музичних інструментів?

5. ДОМАШНІ ЗАВДАННЯ

Прислухайтесь до тембрів голосів членів своєї родини та поміркувати, що можна розповісти про ці тембрі.

Учні виходять із класу під музичний супровід О. Янушкевича «Веселкова».

Урок № 4

Тема уроку: Таємниці танцювальної музики

Мета:

-**навчальна:** познайомити учнів з новими поняттями «ноти» на прикладі музичних творів «Гуцульський танець» Ж. Колодуб та «Симфонія»(козачок) невідомого автора першої половини XIX ст.. повторення пісні

та розучування 2 та 3 куплетів «Шпачок прощається» муз. Т. Попатенко сл..

M. Івенсен

-**розвивальна:** розвивати вокально-хорові навички, слухацькі здібності, музичні здібності.

-**виховна:** виховувати інтерес до музичного мистецтва, любов до рідного краю.

Методи уроку: словесні, наочні, практичні

Тип уроку: комбінований урок

Жанр уроку: урок-подорож

Обладнання: музичний інструмент, ноти, програвач, ілюстрації, підручники

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво: підрч. для 3 кл. / Л. С. Аристова, В. В. Сергіенко – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013. С:20-22.

Музичний матеріал: творів «Гуцульський танець» Ж. Колодуб та «Симфонія»(козачок) невідомого автора першої половини XIX ст..

повторення пісні та розучування 2 та 3 куплетів «Шпачок прощається» муз.

Т. Попатенко сл.. M. Івенсен

Елемент інтеграції: відео фрагмент

Основні поняття для засвоєння:

Художньо-педагогічна драматургія:

Експозиція уроку – учні входять до класу під супровід творів «Гуцульський танець» Ж. Колодуб ; музичне вітання;

Зав'язка уроку – мотивація навчальної діяльності;

Розробка уроку – слухання музики: фрагмент твору творів «Гуцульський танець» Ж. Колодуб та «Симфонія»(козачок) невідомого автора першої половини XIX ст.. ;

Кульмінація уроку – повторення пісні «Шпачок прощається» муз. Т. Попатенко сл.. М. Івенсен

Розв'язка уроку – підсумок уроку.

Хід уроку:

Експозиція уроку

Учні входять до класу під музичний супровід творів «Гуцульський танець»

Ж. Колодуб та «Симфонія»(козачок) невідомого автора першої половини
XIX ст.. прощається» муз. Т. Попатенко сл., М. Івенсен

Організаційний момент

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання.

Дзвоник знову запросив нас на урок, щоби продовжити знайомитись з
чарівним світом музики

Зав'язка уроку. Актуалізація знань.

Нащо людям мандрувати?

Мабуть щоби краще знати Землю -

Наш великий дім, дім під дахом голубим.

Нині навіть діти чули: ця планета - ніби куля,

Що пливе, доля потроху свою зоряну дорогу.

А колись вважали люди:землю,як пиріг на блюді,

Три кити несуть на спинах в океанських хвилях синіх.

Тих китів всі змалку чують, з першим – весело крокують,

І лунають кроки наші під бадьорі звуки ... (маршу).

Другий кит – такий мінливий! Вальсом проплива грайливим,

Жартівливим увіванцем чи якимось іншим ... (танцем).

Третій кит – не менш важливий, бо всі знають: неможливо

Справи добрі та корисні на землі творить без ... (пісні).

Всі кити ті симпатичні в морі мешкають музичнім

I, звичайно ж, дуже часто ім доводиться стрічатися.

А коли вони зберуться і разом усі озвуться –

Ти тоді відчути зможеш, що кити бувають схожі.

Пам'ятасте На минулих уроках ми подорожували з фесю Пісенництво? А

згадайте де ви бували з нею?

-У Венеції, у королівстві Пісенних мелодій

-Правильно. А сьогодні ми продовжуємо подорожувати і сьогодні нашим провідником буде Танець

Елемент інтеграції. Робота з підручником 13 ст. (1 абзац).

Сьогодні твоїм провідником у країні Танцювальних Ритмів буду я — Танець.

У мене чимало друзів, із якими я хочу тебе познайомити. Деякі з них полюбляють веселі народні гуляння, інші — урочисті бали. А які танці подобаються тобі? Які танцювальні рухи можеш виконувати?

(Відповідь дітей, показ рухів)

Добре діти, зараз ми подивимося разом із-з вами картинки народних видів танцю і ви скажете мені що є особливістю народних танців.

(Показ, Відповідь дітей - костюми, рухи, танець передають з покоління в покоління...)

- Молодці діти, є багато видів народного танцю. А ви знали, що в залежності від того на якій місцевості проживають: чи в горах, чи в степу, костюми та рухи відрізняються деякими елементами

Слухання музики

Сьогодні ми відправимось на Гуцульщину – це західна частина нашої України, де присутні гори та ліси, по яким молоді гуцули випасають свої отари, співають їм пісні та танцюють гуцульські танці. А коли якесь свято всі збираються разом і танцюють. І сьогодні ми з вами і з нашим провідником «танцем» потрапимо на гуцульське свято і послухаємо гуцульський танець, та уявимо як під цей танець танцюють гуцули.

- я зараз покажу слова, і ви, після прослуховування, маєте вибрати відповідні слова, які відображають характер цього танцю.

(слухання)

Відповідь дітей.

Пригадай назву танцю, який доводилося слухати у 2 класі.

- козачок

-Правильно діти. Він виник серед воїнів-козаків, про що свідчить назва танцю. Козачок виконують одна або кілька пар танцюристів. Музика звучить у швидкому темпі, тому танцюристи мають бути дуже вправними. Виконавці козачка часто змагаються між собою у танцювальній майстерності, але всі вони виконують рухи, встановлені давніми традиціями.

Цей танок рухливий, бадьорий і життерадісний, хоча іноді він починається повільним вступом ліричного характеру.

А зараз про цей танець ти дізнаєшся більше, адже він «затоваришував» із симфонією.

Симфонія – великий музичний твір для симфонічного оркестру. А мелодію українського народного танцю „Козачок” ми можемо почути у фіналі симфонії невідомого автора. Поміркуйте, яких якостей набув народний танець у симфонічному творі. (слухання)

Як змінився народний танець у симфонічному творі? Назви його нові якості. Який настрій створює ця музика? На яких музичних інструментах виконують танець у симфонії?

Елемент інтеграції. Робота з підручником.

Ілюстрації видів народного танцю.

Кульмінація уроку. Вокально-хорова робота

Гра-розспівка.

- Ви стомились діти?

- так

- давайте з вами пограємо. Поїдемо з вами в село і побачимо різних тваринок.

Ви готові?

- Так.

Поїдемо, діти,

З вами в село.

Багато побачим,

Почуємо там.

Лошатко: «І-го-го!»

Корівонька: «Му-у-у!»

Телятко: «Mi-mi-mi!»

Вівця: «Бе-е-е!»

Поросятко: «Хрю-хрю-хрю!»

Кізонька: «Ме-е-е!»

Собачка: «Гав-гав-гав!»

А киця: «Няв!»

Курочка по сінцях: «Ко-ко-ко!»

А півничок на подвір'ї: «Ку-ку-рі-ку!»

- Молодці. Діти, а ви пам'ятаєте, про яку пташку ми співали на минулому уроці?

- Так, про шпачка.

- А як він розмовляє?

- Свистить

- Так, молодці. А як ви вважаєте, чи прилітають шпачки до Гуцульщини, чи співають вони в тих лісах?

- Так.

- Правильно. Сьогодні ми продовжуємо роботу на цію піснею.

- Молодці, зараз давайте повторимо 1 куплет, яким ми з вами вчили на минулому уроці. (Співаємо, потім підставляємо слова 2 та 3 куплетів. Для того щоб було зручніше можна слова 2 та 3 куплетів вивіщити на дошку. А якщо є інтерактивна дошка – можна ввімкнути відео-караоке зі словами)

- Молодці. А зараз давайте уявимо, що ми на Гуцульському святі, і всі прийшли щоб нас послухати, давайте проспіваємо усю пісню виразно, але не перекриуйте один одного.

- Молодці.

Розв'язка. Підсумок уроку

- Вам сподобалось подорожувати з Танцем?

- Так.

- А пригадайте, де ви побували сьогодні?

- На Гуцульщині.

- А нагадайте, нашому провіднику, які танці ми сьогодні слухали?

- «Гуцульський танець» та «Симфонія»(козачок). Діти поцікавтесь у своїх рідних або знайомих, які народні танці вони вміють виконувати? І на наступний урок розповісте.

Свій звук Сучасні види музичного мистецтва

Місце у світі

Місце у світі - це пропаганда звучання Б. Смільані та К. Варенського, підготовка учнів з особливостями заходів розвитку освітньої споруди у другій половині ХХ століття, вивченням звуків за сильному розвитку та підвищенню якості творчості, підготовка учнів музичного палацу, літературно-мистецтвенної, барок, підготувати розробки учителя підручників (романсів, опер), підготувати музикантів, розробляти та реалізувати дидактичні програми, створювати уроки, методики - пристосовані для учатися музичного творчого та іншої освітній смак.

Тип уроку: пізнавально-В

Обладнання: ТЗН

Нагад поєднання: портрети Б. Варенського, К. Онуфрія, В. Грибовського, Музичний календар обласне про житійні чини та обряди про добре та зло В. Рудом'яга, «Мистецтво живопису В. Грибовського», обличчя К. Онуфрія, Онуфрії, його твори для виконання боя, пісні та пісні.

Portrait

Portrait of a young woman
Portrait of a young woman

Portrait of a young woman

Portrait

Portrait of a young woman

Portrait - of a young woman. She has dark hair and is wearing a light-colored top. She is looking slightly to the right. The background is blurred.

Portrait - of a young woman. She has dark hair and is wearing a light-colored top. She is looking slightly to the right. The background is blurred.

Portrait of a young woman

Portrait of a young woman

Portrait - of a young woman. She has dark hair and is wearing a light-colored top. She is looking slightly to the right. The background is blurred.

Хід уроку

Учні входять до класу під музичний супровід («Місто золоте» Б. Гребенщикова).

1. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Організаційний момент. Повідомлення теми, мети, завдань уроку(теми семестру та уроку написані на дощці)

Мотивація навчальної діяльності

Учитель. Що може об'єднувати людей, різних за віком та професією? Безперечно — мистецтво! Це може бути музика чи поезія, а скоріше за все — пісня! Чому пісня вважається найдемократичнішим музичним жанром? Чи підкорює вона нас ширістю та яскравою індивідуальністю? На ці запитання ми зможемо відповісти сьогодні на уроці.

2. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Розповідь учителя

Чому людей, які співають власні пісні під гітару, часто називають саме бардами, а не інакше? Англійське слово bard — кельтського походження. Барди — це у давнину співаки-оповідачі у кельтських племенах, що проживали колись на території сьогоднішніх Ірландії та Шотландії.

Ірландські барди могли бути і придворними, і мандрівними співаками. Акомпанували вони самі собі на струнному смичковому інструменті — кроті. Інструмент цей із трьома або шістьма струнами чимось схожий на маленьку ліру або російські гусла. Барди співали різні пісні: героїчні пісні-балади, релігійні, бойові, ліричні і сатиричні.

Барди — мудрі поети-співаки, глашатаї істини, лицарі правди і добра, які надихали воїнів на великі подвиги і проголошували мир і любов. Роль цих співаків була величезною, як і повага, якою вони користувалися. Багато з кельтських вождів і королів із гордістю носили почесне звання барда. Існує переказ про те, як ворогуючі стани, готові до бою, під звуки ліри іменитого барда складали зброю і, прослухавши пісню, із ворогів перетворювалися на друзів.

Часто співак-бард перебував у пості вождя або на службі у короля, але з часом барди все більше ставали незалежними професійними музикантами й оповідачами, вони могли мандрувати від двору до двору, вирушаючи туди, де їх краще приймали.

У наш час бардами називають авторів-виконавців «авторської» пісні.

У другій половині ХХ століття з'явилось нове культурне явище — авторська пісня, яка стала символом альтернативної культури. Річ у тому, що «глянсова» естрадна культура не відповідала вимогам і гострим питанням часу, тому автори намагалися донести думки і сподівання сучасних людей до суспільства. Так виникає сучасний монотеатр, в якому автор виконує одночасно ролі поета, композитора і виконавця.

Пісні бардів широко розповсюдилися і стали популярними в СРСР у 1960-ті роки. Відтоді музичні смаки мінялися неодноразово. Народжувалися і сходили нанівець різні напрями в музиці, а бардівські пісні жили, не зраджували собі, коло їх прихильників розросталося. З'являлися нові автори, змінювалися теми пісень, зачіпалися сучасні проблеми. У чому полягає особливість авторської пісні? У довірливому, дружньому ставленні до слухачів, які не просто слухачі, а повноправні співучасники співу зі сцени. Бардівські пісні не примушують вас скоплюватися з місць, пританцювати, розмахувати руками, притоптувати в такт, як під час виконання поп-музики.

Ці пісні закликають до співпереживання, до іронічного ставлення до багатьох явищ нашого життя, до любові до усього живого.

Чим гострішими ставали проблеми суспільства — тим виразнішим ставав голос митця-барда. Саме таким поетом став для нашого часу Володимир Семенович Висоцький (1938—1980).

Напевно, у кожної людини, знайомої з творчістю Володимира Висоцького, є «свій особистий Висоцький», є вірші чи пісні, які подобаються більше за інші.

Важливе місце у творчості Висоцького посідають пісні про війну, про людей із плоті й крові, сильних і змучених, мужніх і добрих, яким можна довірити особисте життя і Батьківщину.

Творче життя В. С. Висоцького пов'язане з Театром драми і комедії на Таганці у Москві (Росія).

Сьогодні про Висоцького багато пишуть, про нього роблять телепередачі, знімають кінофільми, випускають платівки і книги. Поети, художники, композитори присвячують йому свої твори. Слова його пісень викарбовують на мармурі обелісків на честь загиблих на фронтах Великої Вітчизняної війни. Ким він був передусім — актором, поетом чи співаком? Складно визначити. Можна впевнено стверджувати, що він був особистістю.

Пісні Висоцького — ліричні, драматичні, сатиричні, про дружбу й війну, про любов і ненависть, про обов'язок, мужність, совість тощо. Люди, які слухали його пісні, були впевнені, що він особисто пережив усе те, про що писав. Сам Висоцький так говорив про авторську пісню: «Я хочу сказати й запевнити, що авторська пісня вимагає дуже копіткої роботи. Ця пісня весь час живе з тобою, не дає тобі спокою ані вдень, ані вночі».

Слухання музики

Учитель. Висоцький написав понад 600 пісень, зокрема пісні до музичної казки Л. Керролла «Аліса в Країні див». Послухайте дві пісні — «Пісню про загублений час» та «Пісню про добро та зло» та дайте відповідь на запитання, та Над чим примушують замислитися ці пісні?

Слухання «Пісні про загублений час» та «Пісні про добро та зло» В. Висоцького

Розповідь учителя

Із далекого минулого дійшла до нас прекрасна загадкова мелодія, відома нам як пісня «Місто золоте». Остаточно не з'ясовано, хто є автором музики та слів цієї пісні, але завдяки Борису Гребенщикову та групі «Акваріум» ми маємо змогу послухати та отримати насолоду від цієї пісні — пісні про мрію, про ніжність та кохання. Її лірична мелодія звучить проникливо та розкриває нам вічну істину: «Кто любить — тот любим, кто светел — тот и свят».

Слухання музики

Слухання пісні «Місто золоте» Б. Гребенщикова

Розповідь учителя

Рух авторської пісні подарував нам масу талантів, що досягли вершин, недосяжних для їх послідовників. Яскравим прикладом подібного дарування став Булат Шалвович Окуджава (1924—1997).

Булага Окуджаву разом із Володимиром Висоцьким вважають засновником бардівської пісні. Вони піднесли авторську пісню на високий рівень: це стосується як текстів їхніх пісень — досконалої поезії, так і мелодій та дивовижно широго й проникливого виконання.

Вокально-хорова робота

Учитель. У піснях Булата Окуджави відкриваються прості істини. Про що ці пісні? Про кохання, віру, дружбу, братерство, вірність, милосердя. А разом з тим якщо уважно вслухатися в його пісні, то можна почути і тривогу, і біль...

Послухайте пісню «Музикант» Б. Окуджави і дайте відповідь на запитання,

- Який музикант оспівується у цій пісні?

Слухання пісні «Музикант» Б. Окуджави

- Чи може, на вашу думку, музикант «соорудить из души костёр»?

Розучування фрагмента пісні «Музикант» Б. Окуджави

3. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Підбиття підсумків уроку

Учитель. «Поетів, які співають», об'єднує повага до людської особистості. Російський бард Євген Бачурін сказав: «Мине час — і за бардівськими голосами майбутні покоління судитимуть про наш час, про наші біди й радощі, про наші жагучі проблеми і ставлення до них». А ми можемо з вами доповнити, що саме за голосами Висоцького та Окуджави майбутні покоління судитимуть про епоху кінця ХХ століття.

Бліц опитування

- Що таке авторська пісня, у чому полягає її феномен?
- Чим авторська пісня відрізняється від естрадної пісні?
- Чи можна вважати авторську пісню складовою культury?

4. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Дослідити творчість одного з відомих співаків-бардів.

Учні виходять із класу під музичний супровід («Місто золоте» Б. Гребенщикова).

Фото: Ольга Іванова

Урок 6. Склад

Відмінний результат
після уроку 4-го класу Івана
Кривоноза (2019-2021)

Студія Тимофея Сорокіна

Місто золоте. Учні танцюють обласними піснями.

Задача уроку: вивчити - відчути з чистої бахромової музичної місії.

розвивати - розвиток творчої сферы учнів; удосконалити співочі та танцюальні уміння;

школою - привчати учнів співати з музикою.

Місто золоте. Понадзвичайний.

Компоненти: Синтезатор, комп'ютер, фортепіано

Музичні підручники та підбірки: пісня грається, автори Л. та В. Білікіни, Д. Бабіченко, розробник варіантів А. Вітко «Синій» та «Білий».

Музичний матеріал: Л. та Вітко пісня «Д. Кільцевий» відповідно до пісні, пісня «Лілі-бліза».

Співочо-танцювальний творчий персонаж художника-художника.

Останні пісні для співочих навчань, присвячені танцю та музикі.

Конспект уроку

Урок в 2-Б класі

проведений студенткою IV курсу (дата
проводення 19.09.2017).

Сушко Іриною Сергіївною

Тема уроку: «На гостини до пісні»

Мета уроку: навчальна – визначити з учнями багатогранні можливості музики.

розвивальна – розвити емоційну сферу учнів; удосконалити співацькі навички учнів.

виховна – прищепити учням зацікавленість музикою.

Тип уроку: комбінований.

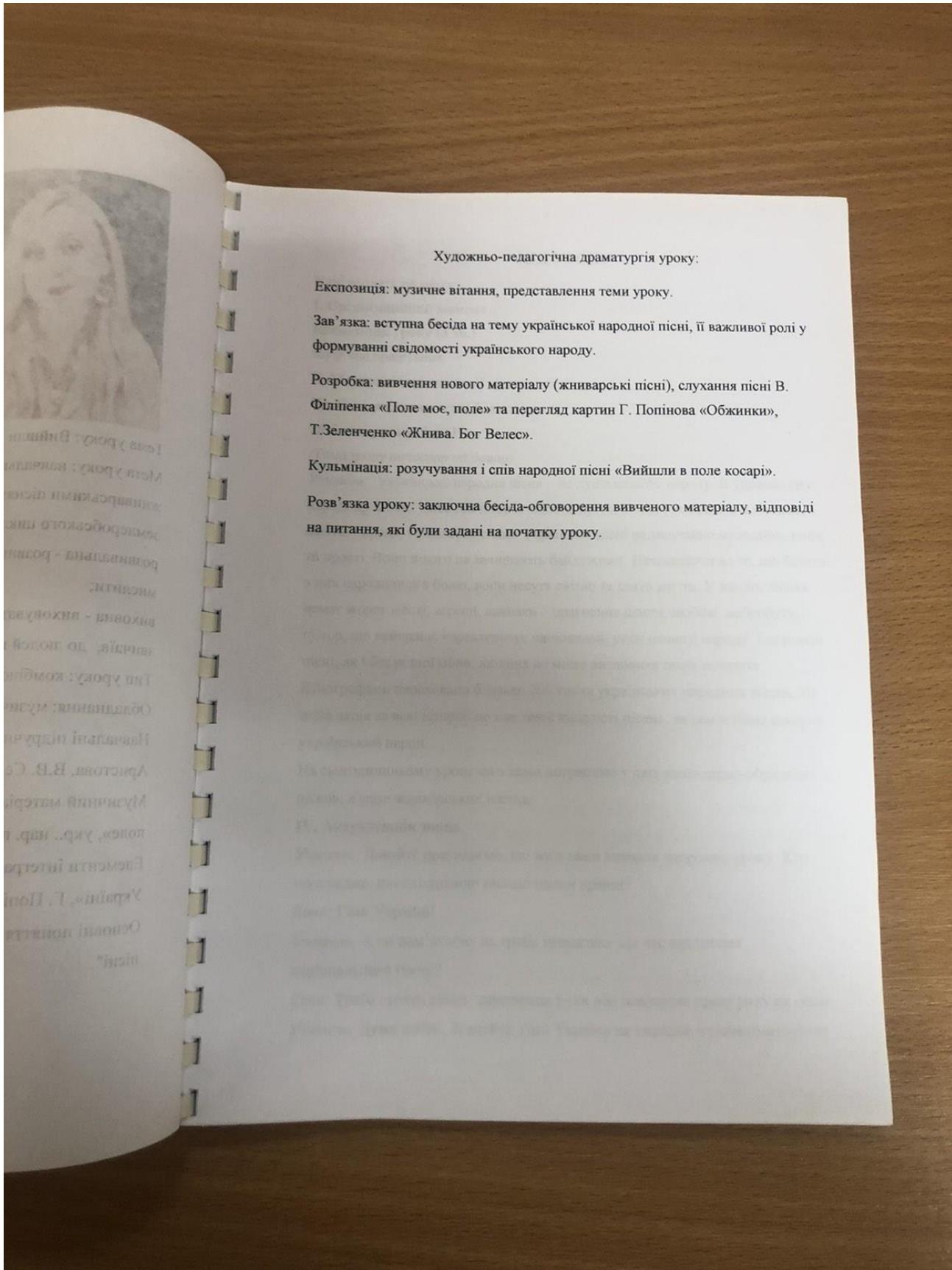
Обладнання: Синтезатор, комп’ютер, фонокарстоматія

Навчальні підручники та посібники: нотна хрестоматія, портрети Л. ван Бетховена, Д. Кабалевського, репродукція картини А. Ватто «Савояр із бабаком».

Музичний матеріал: Л. ван Бетховен «Бабак», Д. Кабалевський «Пісня про школу», поспівка «Бім-бом».

Елементи інтеграції: чарівна скринька з «білетами щастя».

Основні поняття для засвоєння: мелодія, тривалість та висота звуків.

ХІД УРОКУ

Учні входять до класу

I. Організаційний момент

Експозиція уроку (3 хв.)

(Тема уроку виведено в презентації)

Зав'язка уроку (4 хв.)

Учитель. Що таке пісня? У якому стані людина хоче співати? Які пісні вам подобається слухати або підспівувати, коли маєте гарний настрій? А коли сумуєте?

Завдяки пісням людина може виражати свій настрій або стан, тобто те, що в ній на душі. Пісня передає різні почуття, звеселяє та заспокоює, розважає, змушує замислитися... Сьогодні Пісня запросила нас на гостини та пообіцяла відкрити свою таємницю — чому всі люди так люблять співати.

IV. Основна частина

Розробка уроку (15 хв.)

Слухання музики

Учитель. Сьогодні на уроці ми разом з Піснею вирушаємо у подорож до Німеччини, де зустрінемо хлопчика, який грає на шарманці.

Розгляньмо репродукцію картини А. Ватто «Савояр із бабаком». У руках хлопчик тримає старовинний механічний музичний інструмент — шарманку. Обертаючи її ручку, шарманщик міг виконувати 6—8 записаних на механізмі інструмента мелодій. Саме цим бідні діти заробляли собі та своїм рідним на життя. Їм допомагали дресировані бабаки, які їх супроводжували. Савоярам доводилося мандрувати, адже життя безпритульних дітей було дуже важким. У XVIII столітті у художників замовляли картини, що зображують савоярів. Картина Антуана Ватто «Савояр із бабаком» вражає виразністю образу хлопчика років дванадцяти з простакуватим, відкритим обличчям. На ньому скромний одяг, призначений длядалекої подорожі. З ним — флейта, скриня та вчений бабак, що вміє «гадати», витягуючи «білети щастя».

Дітки, всі люблять щасливі передбачення на майбутнє? Тож давайте за допомогою чарівної скриньки, витягнемо свої білети щастя!

Витягнувши білети щастя ми повертаємося до теми нашого уроку та до пісні яку ми разом з вами прослухаємо, але спочатку давайте поміркуємо:

- Якою має бути музика, що розповідає про бідного хлопчика та його друга бабака?

Понад 200 років тому видатний німецький композитор Людвіг ван Бетховен написав пісню, у якій ідеться саме про такого хлопчика, який мандрував зі своїм вірним другом.

Музику до пісні «Бабак» Бетховен створив ще юнаком. Пісня виконується від імені маленького хлопчика-савояра, що заробляє в Німеччині піснями з дресированим бабаком, та розповідає про нелегке життя мандрівного музиканта, з яким ділить горе і радість його маленьке звірятко — бабак.

Вслушайтесь у зміст цієї скромної, але внутрішньо багатої пісні!

- ♦ Прослухайте цей твір і скажіть, чи розкриває музика картину життя бідного хлопчика.

Слухання пісні «Бабак» Л. ван Бетховена

- ♦ Чи саме такою ви очікували почути музику?
- ♦ Схарактеризуйте музику, користуючись словничком (обираючи необхідні характеристики).

Радісна	Весела
Сумна	Дивовижна
Повільна	Тужлива
Спокійна	Яскрава
Ласкова	Красива

Пропоную погратися у музичну гру. Об'єднаймося у дві групи: перша група — це «виконавці», які імітуватимуть гру на шарманці, а друга — «диригенти», які намагатимуться диригентськими рухами передати настрій і характер твору.

Повторне слухання пісні «Бабак» Л. ван Бетховена із пластичним інтонауванням

- ◆ Порівнайте настрій музики і картину, яку ми бачимо. Чи відображає музика настрій картини?

Вокально-хорова робота

Учитель. Для багатьох саме пісня — найулюбленіший вид музики. Головною в ній завжди є мелодія, яку може прикрашати супровід.

- ◆ Із яких звуків складається мелодія? (Високих, низьких, довгих, коротких)

Кульмінація уроку (10 хв.)

Розучування та виконання постівки «Бім-бом» з показом рукою руху мелодії.

Розучування «Пісні про школу» Д. Кабалевського

Розв'язка уроку (12 хв.)

Бесіда

- ◆ Які пісні лунали сьогодні на уроці та хто їх створив?
- ◆ Про яку таємницю пісні ми дізналися?
- ◆ Чому більшість людей люблять пісні?

Учитель. Існує багато пісень, що розповідають про навколишній світ, відображують різні події, стосунки між людьми. У них виражено радість і смуток, мужність і доброту, тобто душевний стан людини.

Отже, пісня — це музика душі людини.

Конспект уроку у 7 класі

Розробила студентка 457 групи

Турганова Даміля Ісламжанівна

Урок № 5

Тема уроку: Сучасне життя танцю

Мета

уроку: -навчальна- розширити

музичний та естетичний кругозір учнів, закріпити поняття

автентична та сучасна манера виконання, ознайомити учнів з

українським народним танцем аркан, з творчістю співачки Руслани

-розвивальна- розвивати вокально-хорові навички, вміння

осмисленно сприймати музику, робити аналіз музики.

-виховна- виховувати інтерес до музичного мистецтва, культуру

слушання музичних творів.

Тип уроку: комбінований

Жанр уроку: урок- діалог

Обладнання: фортепіано, комп'ютер, медіапроектор, колонки

Навч.підручники та посібники: Музичне мистецтво: підр. для 7 кл. для

загально-освітн. навч. закл/ Л.М. Масол, Л.С Аристова-Харків: Сиція

2015, 160с: іл.; с 21-23

Музичний матеріал:український народний танець аркан,сучасна інтерпретація танцю аркан у виконанні Руслани,Наталя Май « На нашій Україні

Елементи інтеграції :фотографії наскельних малюнків танцю первісних людей,портрети співачки Руслани,Наталі Май,відео фрагмент «Аркан»Руслани

Основні поняття для засвоєння:Сучасна та автентична манери виконання.

Художньо-педагогічна драматургія уроку

Експозиція:учні заходять до класу під танець гопак

Зав язка:оголошення теми уроку та епіграфу

Розробка:розповідь про старовинний сучасний танець

аркан,слухання та аналіз танців,виконаних в різних манерах.

Кульмінація 1:перегляд відео фрагменту «Дики танці»Руслани

Кульмінація 2:Розучування пісні Наталі Май «На нашій Україні»

Розв язка:текст з помилками узагальнення уроку.

Хід уроку

1. Організаційний момент

Експозиція уроку

Вхід до класу під танець гопак

2 Мотиваційний момент

Зав язка уроку

Учитель: Доброго дня діти, чи звернули ви увагу яка музика зараз лунала?
Діти: Українські наспіви, гопак

Учитель: Це дійсно був гопак, напевно ви здогадались яка буде тема нашого уроку?

Учні: танцювальна музика, танець

Учитель: так правильно, впродовж б років вашого навчання ми говорили про різноманітні танці, слухали та аналізували їх, сьогодні ми з вами дізнаємось, як вони змінювались впродовж років, отже тема нашого уроку «Сучасне життя танцю» епіграфом нашій темі послужить крилаті фрази короля поп музики Майкла Джексона, «Світ в якому ми живемо, це танець творця. Танцюристи приходять і йдуть у мить ока, але танець продовжує жити...» Але перші ніж ми переїдемо до теми, давайте привітасмось (Привітання)

Учитель: Всім сьогодні добрий день

Ми урок наш розпочнем

Учні: Добрий день наш учитель, радо ми прийшли у клас

Разом: настав наш музичний час (підручними засобами імітують музичні інструменти)

3. Актуалізація знань

Учитель:

Давайте пригадаємо, що ми вивчали на минулому уроці, познайомилися з двома манерами виконання, які це манери і чим відрізняються?

Діти: автентична та сучасна манери виконання. Автентична наближенна до народної манери, стримана більш, а сучасна більш емоційна та яскрава, містить елементи сучасного життя.

4 Основна частина

Розробка уроку

Учитель: Ознайомившись з темою уроку, ви напевно здогадались, що сьогодні ми говоримо про танець. Звідки прийшов до нас танець? Історія виникнення танцю почалась з давніх віків. На підтвердження цього можна згадати, що перші зображення цієї дії містяться на наскельних малюнках, дотованих 6 -8 століттям до нашої ери (Слайди)

Варто відзначити танець спочатку був не розважального характеру, він був в основному побутовим - з його допомогою люди звертались до богів, висловлювали свої почуття. Танець супроводжував життя людини все життя, з давніх давен танець був способом спілкування, самовираження, просвіти..

Яскравим прикладом такого обряду був танець аркан. Його виконують лише чоловіки, він є головним елементом обряду посвящення гуцульського 20-ти річного хлопця у легіні. Після участі він мав право здійснювати танець, носити бартку, вбивати ворогів.

Перекази свідчать що вперше гуцульський танець «Аркан» виконали воїни що зйшли з гір.

Сама назва походить з латині, з етруського слова, arkanus «прихований, таємний, мовчазний»

УЧИТЕЛЬ: Зараз ви послухаєте цей танець і спробуєте проаналізувати чи присутні в ньому гуцульські наспіви, чи дійсно можна аркан назвати танцем суворих та мужніх чоловіків.

(Слухання аудіо аркан)

УЧИТЕЛЬ: Скажіть будь ласка чи присутні у творі гуцульські наспіви? Чи зобразив він у вашій уяві танець суворих чоловіків? Що на це вказує?

УЧНІ: Так, у творі присутні наспіви, Танець дійсно передає образ обряду при якому він використовується, де дивлячись на те що швидкий темп, при цьому зберігається суворий та стриманий характер, твір має різноманітну динаміку, як ніби передає весь запал, мужність чоловічої удачі, які то відчувають, то здіймаються.

УЧИТЕЛЬ?: Давайте переглянемо відео фрагмент танцю аркан, і порівнямо танець який постав в нашій уяві з тим який він насправді.

(Перегляд відеофрагменту аркан танець)

УЧИТЕЛЬ: Одже, ви помітили які характерні рухи танцю? Яка манера виконання?

УЧНІ: Танець виконаний в автентичній манері, зберігає риси народності, для нього притаманні стримані звуки, які повністю відображають мужність

УЧИТЕЛЬ: Танець постійно розвивався, Рухи змінювались, наповнювались змістом, і отримував певну форму. Танець отримав сучасне дихання у творі укр. співачки Руслани-преможнице Евробачення 2004

Співачка пам'ятаючи своє гуцульське коріння, стала активно поєднувати в своїй музіці мелодії, насичені звучанням укр. нар. інструментів, і на основі мелодії старовинного танцю написала свій власний Аркан, прослухайте і порівняйте

(погляд відео фрагменту танець аркан Руслани)

УЧИТЕЛЬ : Чи помітили що спільного між сучасним та старовинним танцем? чи відрізняються?

УЧНІ: в обох танцях присутні гуцульські наспіви. Відрізняються манерою виконання, старовинний виконаний в автентичній манері, а сучасний більш сучасно. Музика старовинна більш однотонна, а сучасний більш енергійний, запальний.

(перегляд відео фрагменту Аркан Руслани)

УЧИТЕЛЬ: Чи змінились рухи танцю? Які танці вам до вподоби і чому?

УЧНІ:Рухи набули більш сучасного вигляду,Сучасний більш емоційний,адже він має запальну атмосферу,і радісний настрій,на відміну від старовинного танцю,який має стримані рухи,і не насильки різноманітній

(Перегляд відео фрагменту Пісні та танцю аркан,Виконують діти на Голос,Діти)

Кульмінація 1

УЧИТЕЛЬ:Чи помітили ви що сучасний танець це напрям танцю,який включає різноманітні стилі 20 поч 21 ст.сформовані на основі європейських танців модерн та постмодерн. У дослівному перекладі модерн танець-сучасний танець.Без сучасного танцю не проходить жоден святковий концерт,так з красивою постановкою танцю Руслана Лижичко,отримала перемогу на Євробаченні 2004

Дайайте переглянемо відео фрагмент цього виступу і проаналізуємо

(Дикі танці Руслани,відео)

УЧИТЕЛЬ:НА вашу думку яка манера виконання у співачки?Зо вам сподобалось?які емоції він вам дав?

УЧНІ:Осучаснена манера,що виражається в руках,які одночасно були енергійними та присутні народні наспіви.

Кльмінація 2

УЧИТЕЛЬ:Пісня якуми будемо розучувати також сучасна присвячена Україні,і написала її заслужена артистка України Наталя Май,а саме пісню « на ній Україні»(розучування)

Розучування пісні

5 Підсумок Уроку

Розвязка уроку

Учитель:

Отже ми сьогодні, познайомились з сучасними старовинами танцями, історією їх зародження і закріпимо зараз все те що ви дізналися. (Вільний мікрофон. Тобто учитель як журналіст запитує питання а діти беруть іграшковий мікрофон, відповідають на запитання)

Питання: Який танець ми розглядали на уроці? З якими манерами ми познайомились на уроці? Хто така Лижичко Руслана і чим вона замалася?

Давайте ми з Вами заспівамо пісню «На нашій Україні під мінусову фонограму та зіграємо на музичних інструментах

Конспект уроку

Урок в 4-А класі

проводений студенткою IV курсу (дата
проведення 25.09.2017)

Шакулою
Ізабеллою Единбургівною

Тема уроку: Вийшли в поле косарі

Мета уроку: навчальна - ознайомити учнів з українськими обрядовими жниварськими піснями, розширити уявлення про календарні пісні землеробського циклу; розвивальна - розвивати вокально-хорові уміння й навички, вчити дітей творчо мислити;

виховна - виховувати інтерес, любов до народної музики, повагу до народних звичаїв, до людей праці.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: музичний інструмент, ноти, комп'ютер, ілюстрації, підручники. Навчальні підручники та посібники: нотна хрестоматія, підручник Л.С.

Аристова, В.В. Сергіенко «Музичне мистецтво» .

Музичний матеріал: Музика Віталія Філіпенка, вірші Лади Реви «Поле моє, поле», укр.. нар. пісня «Вийшли в поле косарі».

Елементи інтеграції: О. Кваша. «Українське село», М. Пимоненко. «Жнива в Україні», Г. Попінова. «Обжинки».

Основні поняття для засвоєння: "календарно-обрядові пісні", "жниварські пісні".

Художньо-педагогічна драматургія уроку:

Експозиція: представлення теми уроку.

Зав'язка: вступна бесіда на тему пісні та її важливості в житті людини.

Розробка уроку: слухання пісні Л. ван Бетховена «Бабак» та перегляд репродукції картини А. Ватто «Савояр із бабаком», повторне слухання та інтонування пісні.

Кульмінація: Розучування поспівки «Бім-бом», вивчення нового матеріалу, а саме Д. Кабалевський «Пісня про школу».

Розв'язка уроку: заключна бесіда про вивчений матеріал в ході уроку.

ХІД УРОКУ

Учні входять до класу

I. Організаційний момент

Експозиція уроку (3 хв.)

Музичне привітання.

II. Мотивація навчальної діяльності.

III. Повідомлення теми й мети уроку.

Зав'язка уроку (5 хв.)

(Тема уроку написано на дощі)

Учитель: Українська народна пісня – це душа нашого народу. В українських народних піснях живе вся історія нашого буття. У них і кохання, і побутове життя, і праця, і військова слава. Українські пісні надзвичайно мелодійні, ширі та прості. Вони никого не залишають байдужими. Незважаючи на те, що багато з них народилися з болю, вони несуть світло та свято життя. У наших піснях немає жорстокості, агресії, навпаки – прагнення щастя, любові, добробуту, гумор, що найкраще характеризує національні риси нашого народу. Без рідної пісні, як і без рідної мови, людина не може висловити своїх почуттів.

Етнографами нараховано близько 200 тисяч українських народних пісень. Ні одна нація за всю історію не має такої кількості пісень, як самостійно створив український народ.

На сьогоднішньому уроці ми з вами потрапимо у світ календарно-обрядових пісень, а саме жниварських пісень.

IV. Актуалізація знань.

Учитель: Давайте пригадаємо, що ми з вами вивчали минулого уроку. Хто мені скаже, що є головною піснею нашої країни?

Діти: Гімн України!

Учитель: А чи пам'ятаєте, як треба триматися під час виконання національного гімну?

Діти: Треба стояти рівно, опустивши руки або поклавши праву руку на серце.

Учитель: Дуже добре. Згадайте, гімн України це народна чи композиторська

пісня?

Діти: Композиторська.

Учитель: Хто скаже чим відрізняється композиторська пісня від народної пісні?

Діти: Композиторська пісня – це пісня, яку написав композитор, народна пісня – це пісня, автором якої є народ.

Учитель: Правильно. Сьогодні ми з вами будемо розбирати жанр українських народних пісень – жниварські пісні.

V. Основна частина.

Вивчення нового матеріалу.

Розробка уроку (17 хв.)

Учитель: У кожного народу є безліч народних пісень, які виконують у певну пору року, тобто відповідно до календаря. У давнину такий спів супроводжувався обрядами, тому ці пісні називаються календарно-обрядовими. Зазвичай ці твори відображали кожен цикл хліборобської праці протягом року: навесні, влітку, восени. У таких піснях дуже часто відтворювалися рухи, що символізують оранку, сівбу, жнива тощо.

Робота зі словником:

Календарно-обрядові пісні — це пісні, які виконували селяни під час різних народних обрядів і календарних свят.

Жниварські пісні — пісні, які співають під час жнив, коли збирають урожай.

Ці твори пов'язані з хліборобськими обрядами, адже жнива — найважливіший час літнього циклу. І хоча цей період життя людини характеризується важкою працею, він насамперед означає завершення хліборобського року. А зараз звернімося до народної скриньки.

В Україні до початку жнив готувалися і як до великого свята, і як до важкої відповіальної роботи, коли доводилося працювати від світанку до ночі, незважаючи на спеку і спрагу. У перший день жнив на полі з'являлися люди в широких білих штанях, у полотняних сорочках із косами в руках, — косари.

Дівчата й молодиці виходили на ниву із серпами; жнучи, вони спрітно клали

сніп за снопом і, працюючи, співали. Дожинаючи ниву, женці залишали трохи недожатих стеблів з колосками «спасові на бороду». Те недожате колосся вони зв'язували в пучок червоную ниткою, або виплітали колосяну китицю, ніби бороду, й пригинали колосся до землі — це й була «Спасова борода». Закінчивши жнива, женці примовляли: «Хто орав — тому силку, а хто сіяв — тому дві, а хто жав — тому всі. Дай Боже, щоб і на друге літо був гарний урожай!»

А ще під час жниварських робіт усі співали! Жниварський обряд був сповнений пісень різного змісту: у них звучала похвала ниві, врожаю, сонцю, господареві та трудівникам. Жниварські роботи на селі, які тривають протягом літа, завжди супроводжувалися співом. Поділяються жниварські пісні на три групи: зажинкові — величання першого снопа і жниць, жнивні — основною темою є важка праця хліборобів, обжинкові — бадьорі, радісні пісні, у яких оспівується нива та новий урожай.

Слухання музики В. Філіпенка «Поле мос, поле».

Учитель: Який характер пісні?

Діти: Бадьорий, життерадісний, веселий.

Учитель: Яка з репродукцій картин найкраще ілюструє пісню (Г. Попінова «Обжинки», Т. Зеленченко «Жнива. Бог Велес»)?

Діти: На мою думку більше підходить репродукція «Обжинки», тому що ця репродукція відповідає настрою пісні – веселому, бадьорому.

Діти: А я вважаю, що до настрою пісні більше підходить репродукція «Жнива. Бог Велес», тому що в пісні звучать жіночі і чоловічі голоси, і саме в цій картині змальовані працюючі чоловіки і жінки.

Учитель: Я рада, що ви всі провели такий глибокий і точний аналіз пісні, відчули її характер та особливості. Ми з вами гарно попрацювали, то ж зараз проведемо фізкультурну хвилинку.

Фізкультурна хвилинка.

Учитель: Всі встали рівно, випрямили спинки, руки довільно опущені донизу.

Уявіть, що зараз жнива і ми з вами – це безкрає поле пшениці.

Покажіть, відобразіть звуками, як колоситься пшениця.

Діти: (Повільний вдих через ніс, видих на звук «ш – ш – ш - ш»)

Учитель: Хлопці, уявіть що ви косарі.

Хлопці: (Імітують, що косять: вдих через ніс – помах коси вправо, видих – «Ух!» – помах коси вліво).

Учитель: Дівчатка, а ви стали гарними снопами пшениці.

Дівчата: (Руки в боки, імітують звуки пшениці «ш-ш-ш-ш»).

Учитель: А зараз пішов літній дощик. Уявіть, що ви струшуете з себе крапельки дощу.

Діти: (Імітують, що струшують крапельки дощу, приговорюючи «Бррр-брррр-бррр»).

Учитель: Нарешті виглянуло сонечко, потягніться до нього ручками.

Діти: (Тягнуться ручками вгору).

Учитель: Молодці, сідайте. Ми з вами трішки розім'ялися і розігріли наші голосові зв'язки, тому зараз розучимо народну пісню «Вийшли в поле косарі».

Кульмінація уроку (15 хв.)

Спів народної пісні «Вийшли в поле косарі».

Вокально-хорова робота.

(Слухання та розучування пісні)

VI. Підсумок уроку.

Розв'язка уроку (5 хв.)

Учитель: Згадайте, який жанр народних пісень був головним на уроці?

Діти: Жниварські пісні.

Учитель: які пісні належать до жниварських:

- пісні, які співають увечері;
- пісні, які співають під час жнив;
- пісні про героїчні події;
- пісні, які змальовують тяжку працю хлібороба;

- пісні, які оспівують завершення жнив;

Діти: Це пісні, які співають під час жнив та змальовують тяжку працю хлібороба.

Учитель: Поміркуйте, до якої групи жниварських пісень належить українська народна пісня «Вийшли в поле косарі», яку ми сьогодні з вами вивчили:

- зажинкові;
- жнивні;
- обжинкові.

Діти: Жнивні.

Учитель: Правильно. Українську народну пісню «Вийшли в поле косарі» віднесемо до групи жнивних пісень, адже в ній розповідається про сам процес роботи на полі.

Сьогодні ми познайомилися з одним із жанрів української народної пісенної творчості – жниварськими піснями.

Урок № 3

Тема уроку: « Мова музики »

Мета:

- **навчальна:** зосередити увагу учнів на народних мелодіях, які використовував П.Чайковський у своїх музичних творах, ознайомити учнів з основними елементами музичної мови – мелодія, гармонія, лад, тоніка, динаміка, темп, у яких музика є «дійовою особою», вчити дітей емоційно сприймати музику, вчити розповідати про вплив

музичного мистецтва на людину та її вчинки;

- **розвивальна:** розвивати вокально-хорові навички, художнє мислення, естетичний смак, здатність виявляти головну думку в прослуханому музичному творі;

- **виховна:** виховувати любов до музики та кращі моральні якості особистості, ціннісне ставлення до себе.

Тип уроку: комбінований урок.

Жанр уроку: Урок-діалог.

Обладнання: музичний інструмент (фортепіано), комп'ютер, колонки.

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво: підруч. для 5 кл. / Л. М. Масол, Л. С. Аристова. – Харків : Сиція, 2013. – 160 с. С. 14 - 21.

Музичний матеріал: П.Чайковський «Італійська пісенька», «Старовинна французька пісенька» з «Дитячого альбому», О.Янушкевич «Веселкова».

Елементи інтеграції: кросворди, м/ф «Дитячий альбом», таблиця темпів, репродукції М.Чюрльоніса «Соната весни».

Основні поняття для засвоєння: мелодія, гармонія, лад, тоніка, динаміка, темп.

Художньо-педагогічна драматургія

Експозиція: Учні входять до класу під музичний супровід (О.Янушкевич «Веселкова»), організаційний момент, музичне вітання.

Зав'язка: бесіда на тему: «Мова музики».

Розробка: біографія П.І.Чайковського та слухання творів «Італійська пісенька», «Старовинна французька пісенька» з «Дитячого альбому».

Кульмінація: розучування пісні О.Янушкевич «Веселкова».

Розв'язка: підсумок уроку, учні виходять з класу під музичний супровід (О.Янушкевич «Веселкова»)

Хід уроку:

Експозиція уроку:

Учні входять до класу під музичний супровід (О.Янушкевич «Веселкова»).
Організаційний момент. Музичне вітання.

Перевірка домашнього завдання та мотивація навчальної діяльності.

Учні розповідають свої казки та легенди про музичні інструменти.

Учитель: - З чого може складатися музика?

Учні: - З музичної мови – мелодії.

Учитель: - Що ви знаєте про мелодію?

Учні: - Пісні складаються з мелодій.

Учитель: - А хто бажає виконати пісню яку ви вчили протягом двох занять?

(Учні виконують пісню за бажанням – індивідуально або групами)

Учитель: - Перед вами магічний квадрат. У ньому зашифровані слова, які нам сьогодні знадобляться на уроці. Знайдіть відомі вам слова музичної мови.

M	E	L	O	D	I
G	A	M	I	K	Я
A	H	T	E	A	T
R	I	P	M	N	O
M	D	A	K	I	L
O	H	I	Я	D	A

Зав'язка уроку:

Учитель: - Пригадайте будь-яку мелодію, яка вам подобається і проспівайте її.

Зверніть увагу, що ви доспівуєте мелодію до кінця і вона має певне завершення, а якщо ви зупинитес несподівано, то здається, що мелодія обрівана і чогось в ній не вистачає. Тому нам потрібно пригадати, що таке лад. Хто може нам пояснити цей термін?

Учні: - Лад – об’єднання звуків, різних за висотою, що тяжіють один до одного.

Учитель: - Так, правильно. А тепер подивіться на сторінку 16 і прочитайте наступний термін, без якого нам не обійтись.

У музичній літературі, музичні терміни прийнято записувати латинською мовою, тому ми зустрічаємо в таблиці такі нові для вас слова (с. 16). Зверніть увагу на два найпоширеніші терміни: Анданте та Аллегро. Порівняйте їх.

Учні: - Вони абсолютно протилежні. Один швидкий, а інший спокійний (повільний).

Учитель: - Правильно. А тепер роздивитись репродукцію картини литовського художника Чюрльоніса «Соната весни», і скажіть, чому одна називається «Анданте», а друга «Алегро»? (с. 17)

(Відповіді учнів)

Розробка уроку:

Учитель: - А зараз ми познайомимось з біографією видатного композитора - П.І.Чайковського. (Використання методу спрямованого читання або пояснювального читання) с.18.

За своє життя П.Чайковський багато подорожував. Він відвідував Італію, Німеччину, Францію, Чехію і, навіть – Америку. І скрізь, де він був, композитор слухав і записував народні пісні. Так у «Дитячому альбомі» з'явилися: «Італійська пісенька», «Неаполітанська пісенька», «Старовинна французька пісенька», «Німецька пісенька».

Слухаючи твори П.Чайковського, простежте за елементами музичної мови.

Слухання музики: П.І.Чайковський «Італійська пісенька», «Старовинна французька пісенька» з «Дитячого альбому».

Учитель: - Як засоби музичної виразності допомагають створити музичні образи, передати настрої творів?

Учні: - Вони нам ніби допомагають зрозуміти те, що хотів передати композитор. Повільний темп, мінорний лад – це щось ліричне та сумне. А жвавий темп та мажорний характер – це щось веселе, життерадісне.

Учитель: - Молодці. Все правильно.

Кульмінація уроку:

Розучування пісні О.Янушкевич «Веселкова».

Розв'язка уроку:

Учитель: - Засоби музичної виразності мають важливе значення у створенні образу, настрою, характеру твору. Якщо ви навчитеся аналізувати особливості музичної мови, то навчитеся розуміти те, що хотів донести до слухачів композитор. А зараз розгадаємо кросворд. Ви мені допоможете в цьому?

Учні: - Так!

1. Пригадайте музичні твори, які звучали на уроці, хто їх написав?
(Чайковський)
2. Що таке «Душа музики» або основна музична думка твору? (Мелодія)
3. Співзвуччя, та важливий елемент музичної мови. (Гармонія)
4. Італійське позначення швидкого темпу. (Алегро)
5. Яке слово в перекладі з грецької означає «сила», та пов'язане із гучністю звучання ? (Динаміка)
6. Італійське позначення спокійного темпу. (Анданте)
7. Як називається найстійкіший, основний звук ладу? (Тоніка)

Домашнє завдання

За бажанням проспівати улюблену пісню, змінюючи такі засоби музичної виразності, як темп, ритм, мелодію, динаміку.

Підсумок уроку, учні виходять з класу під музичний супровід (О.Янушкевич «Веселкова»)

Конспект уроку

Урок в 3 В класі

Проведений студентом IV курсу 4.10.2017 р.

Матненком Юрієм Васильовичем

Тема уроку: Тасмниці танцювальної музики

Мета:

-**навчальна:** познайомити учнів з музичним твором М. Глінки «Арагонська хота» ст.., розучування пісні «Ой на горі жита много»(1куплет) українська народна пісня,обр. Г. Версьовки

-**розвивальна:** розвивати вокально-хорові навички, слухацькі здібності, музичні здібності, почуття ритму.

-**виховна:** виховувати інтерес до музичного мистецтва, любов до рідного краю.

Методи уроку: словесні, наочні, практичні

Тип уроку: комбінований урок

Жанр уроку: урок-подорож

Обладнання: музичний інструмент, ноти, програвач, ілюстрації, підручники

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво: підрч. для 3 кл. / Л. С. Аристова, В. В. Сергієнко – К.: Видавничий дім «Освіта», 2013.С:22-24

Музичний матеріал: музичний твір М. Глінки «Арагонська хота», розучування нової пісні «Ой на горі жита много» українська народна пісня,обр. Г. Версьовки.

Елемент інтеграції: вірш, фото композитора, відео фрагмент, наглядний показ(кастаньєти)

Основні поняття для засвоєння:

Художньо-педагогічна драматургія:

- Експозиція уроку – музичне вітання;**
- Зав'язка уроку – мотивація навчальної діяльності;**
- Розробка уроку – слухання музики: фрагмент М. Глінки «Арагонська хота» ;**
- Кульмінація уроку – розучування пісні «Ой на горі жита много»**
- Розв'язка уроку – підсумок уроку.**

Хід уроку:

Експозиція уроку

Організаційний момент

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання.

Зав'язка уроку.

Вірш – загадка.

Діти, зараз я вам прочитаю вірши-загадку, а ви слухайте уважно, щоб ви могли вгадати до якої країни ми будемо подорожувати цього разу.

Как мед, как нежный шелест трав,

Играй гитара в ритме солнце.

Испанский колорит богат,

Любовью, воздух переполнен.

По грифу бегает рука,

Перебирая плавно струны

Летит, поет моя душа,

От музыки гитары семиструнной.

Ритм мелодичный, дерзкий, чистый

Терзает, мечет и зовет

Туда, где мне не будет грустно

Туда, где сердце оживет!

- Про яку країну розповідає цей вірш?

- Іспанія!

- Правильно діти. Отже сьогодні ми подорожуємо Іспанією.

- Давайте з вами відкриємо підручник на ст. 22 і скористуємося підказкою нашого помічника танцю.

Елемент інтеграції. Робота з підручником 22 ст. (1 абзац).

А тепер на нас чекає Іспанія — чудова сонячна країна, жителі якої люблять співати й танцювати. Одним із іспанських народних танців є *хота*, що виконують у місцевості Арагон. Хота супроводжується співом, грою на гітарі та *кастаниєтах*.

Російський композитор Михайло Глінка багато подорожував Іспанією. Він дуже захоплювався іспанськими піснями й танцями, що знайшло своє відображення в симфонічному творі «Арагонська хота».

- А тепер відкрийте свої зошити і запишіть в них дату та Твір який ми будемо слухати. Михайло Глінка «Арагонська Хота»
- Діти, то як ви зрозуміли що таке Арагонська хота? Звідки саме походять ці слова?
- Хота, є один з видів іспанського танцю. А Арагон, це місцевість, де цей танець виконують.
- Правильно д іти.
- От же твір «Арагонська хота» написав видатний російський композитор Михайло Глінка, який своїми творами прославився на весь світ. Він подорожував Іспанією і йому дуже сподобалася ця місцевість, культура, та танці, які тут виконують. Тому він під враженням цієї подорожі написав цей твір.

Елементи інтеграції. фото композитора та дати життя.

Слухання музики

- Давайте зараз разом послухаємо цей твір і подивимось як його виконують танцюристи. Після цього ми будемо аналізувати цей твір, тому вам завдання до прослуховування.
- Який характер цього твору? Який інструмент відіграє головну роль в цьому творі? Яку роль відіграє ритм в цьому творі?
- Увага на екран

Елементи інтеграції. Відеоролик з твором «Арагонська хота» який супроводжується танцем танцюристів. (Слухання)

МУЗИЧНА АБЕТКА

Почуті слова ми можемо написати, а потім і прочитати. Так само і з мелодією, але для її запису використовують «музичні» літери — **ноти**. Як і в будь-якій мові, у музичній також є свої правила. Щоб читати музичні твори, треба опанувати музичну грамоту.

Елементи інтеграції. На дошці намальований нотний стан та мелодія пісні, яка розучується на уроці.

- Діти, то ж ви бачите що мелодію можна так саме записати і відтворити, як і наші думки, чи слова. Подивіться на дошку. На дошці я написав нашу мелодію, яку ми з вами щойно розучили. Давайте її ще раз заспіваємо, а я буду вказувати указкою ті ноти, які ми будемо співати.

Вчитель разом з учнями співають твір і спостерігають рух мелодії на дошці.

-А тепер давайте разом з вами будемо показувати рух мелодії руками. Ви бачите що мелодія не проста для запам'ятовування. Якщо ми зрозуміємо як вона рухається, нам буде легше її заспівати. От же ми будемо показувати рух мелодії як подорож по сходах. Я буду вам допомагами знову показуючи на дошці як рухається мелодія.

Розучування мелодії та показ її руху руками.

Розв'язка. Підсумок уроку

Ось ми і закінчили подорож по Іспанії. Вам сподобалось?

- Так

- Які основні музичні інструменти використовуються в Іспанії для танців та пісень? - Гітара, кастаньєти

- Чому ритм дуже важливий в музиці і в танці?

- тому що він об'єднує всіх танцюристів та музикантів і допомагає рухатися разом.

Обговорення з учнями прослуханого твору.

- Давайте скористаємося підказкою Тріольчика і ви мені скажете який характер мелодії та темп музики? (Відповідь дітей)
- Скажіть будь-ласка яку роль відіграє ритм у цьому творі? Чому він важливий в танці? Що буде, якщо ритм буде не чіткий? (Відповідь дітей)
- То ж давайте прослухаємо твір ще раз і разом спробуємо виконати ритмічний малюнок цього твору за допомогою ударів долонями.

Слухання твору та відтворення ритму твору хлопками.

- От же цей ритм задають шумові ударні інструменти кастаньети та інші.

Ось так виглядає цей інструмент.

Елементи інтеграції. Показ інструменту кастаньети.

- Давайте тепер разом с вами самі станемо музикантами, та разом зіграємо фрагмент іспанського танцю.

Показ дітям ритмічного малюнку. Допомагає в цьому ілюстратор Мунтян Анастасія. Декілька дітей запрошуються до дошки. Їм вручаються кастаньети для відтворення ритму. Під супровід ритмічної групи грається фрагмент іспанського танцю на гітарі.

- Діти, ви великі молодці. Сьогодні ви пройшли справжню посвяту у музиканти. Сьогодні ми разом з вами зіграли музику.

Кульмінація уроку. Вокально-хорова робота

- А зараз ми з вами перетворимося з музикантів в співаків і разом розучимо пісню, яка називається «Ой на горі жита много».

Прослухайте пісню, як вона звучить.

(учитель демонструє твір, розучування по фразам 1 куплет)

- А зараз відкрийте підручник на стр. 21 і прочитаємо що нам розповідає музична абетка.

Конспект уроку у 2 класі

розробила
студентка 457 групи
Мунтян Анастасія
Костянтинівна

Урок № 4

Тема :“Запрошує танець.”

Мета : *навчальна* :Ознайомити учнів з різними видами танців; продовжити ознайомлення учнів з

українською музикою;

розвиваюча: розвивати навички активного сприймання музичного твору ; вміти розрізняти українські народні танці та танці інших народів, спільне та відмінне в танцях; удосконалювати вокально-хорові навички.

виховна :формувати художній смак та музичні інтереси дітей; виховувати інтерес до народного та всесвітнього фольклору ; виховувати естетичний смак.

Тип уроку: комбінований

Жанр уроку: урок- казка

Обладнання : музичний інструмент (домра) , відеофрагмент з мультику “Спляча красуня”, дитячі музичні інструменти, медіапроектор , комп’ютер , колонки.

Навчальні підручники та посібники :Музичне мистецтво : підруч. для 2 кл. / Л.С. Аристова, В.В. Сергієнко .- К.: Видавничий дім “Освіта” , 2012.-128 с . : іл., с 19-22 , с. 21

Музичний матеріал : П.Чайковський “Полька”, “Вальс” з балету “Спляча красуня ”, С. Рахманінов “Італійська полька” поспівка “Ми співали”, Ф. Колесса “Школляр”

Основні поняття для засвоєння : вальс, полька

Художньо -педагогічна драматургія уроку:

Експозиція: вхід учнів в клас під музичний супровід, музичне вітання ,актуалізація опорних знань, повідомлення теми та мети уроку.

Зав'язка: розповідь теми уроку, знайомство з вальсом.

Розробка: розповідь про польку, слухання твору С. Рахманінова “Італійська полька”

Кульмінація: фізкультхвилинка „розучування поспівки „Ми співали”, повторення пісні Ф. Колеси „Школяр”

Розв'язка уроку: підведення підсумків уроку, допомога Тріольчику.

ХІД УРОКУ

I. Експозиція

Учні входять до класу під музичний супровід “Полька” П. Чайковського

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання.

- Стали рівненько , підготувались до уроку.

- Добрий день , вам дітки!

- Доброго вам дня!

Mі -мо -ми

Чи любите ви танцювати? Звісно, так, адже Танець дарує нам радість та добрий настрій. Саме він запросив нас до свого королівства.

Актуалізація опорних знань.

У творі майже кожного композитора є танцювальна музика.

- Які танці ви можете пригадати?

- Заповніть пропуски літерами так , щоб утворилися назви танців :

ГОПАК ВАЛЬС ПОЛЬКА МЕНУЕТ.

- Яка відмінність між цими танцями?

II. Зав'язка

Танець здебільшого виконують під інструментальну музику або спів, для нього характерний чіткий ритм. Іноді танцюристи самі створюють музичний супровід , відбиваючи ритм підборами або використовуючи додаткові засоби на зразок кастаньєтів або маракасів. Один із таких танців допоможе нам відвідати казковий бал . Давайте всі разом пригадаємо казку “Спляча красуня”.

Щоб уникнути нещастя , король Флористан видав наказ : під страхом смертної кари його підданим заборонялося прясти пряжу і тримати вдома веретена та пряdkи.

.....Минули роки , в замку -звнову свято : принцесі Аврорі виповнилося 16 років. Завітало багато гостей , усі хочуть привітати принцесу з повноліттям. Почувши про красу Аврори , на урочисту подію завітало четверо іноземних принців . Кожен із них сподівається заволодіти серцем юної красуні. У святково прикрашених залах палацу панують веселоці, звучить музика. Ллеться широка співуча мелодія вальсу, запрошуючи всіх у вирій танцю. (Перегляд фрагменту з мультфільму “Спляча красуня”)

(А що відбулося далі -ви дізнаєтесь прочитавши казку , чи переглянувші балет “Спляча красуня”)

Послухайте чудову музику з цього балету та дайте відповідь на запитання :

- Як називається ця чудова мелодія , що запрошує всіх на танець ?
- Які рухи ви уявили при прослуховуванні цієї мелодії?

Слухання “Вальсу ” з балету “Спляча красуня” А. Чайковського .

Робота з поняттями.

Вальс — це плавний танець , який виконують парами.

Написав цей чудовий балет П. Чайковський чиї твори ми слухали. Заплющте очі та послухайте цю чарівну музику, потім пластичними рухами руки передайте плавність звучання музики.

Повторне слухання “Вальсу” з балету “Спляча красуня” П. Чайковського з пластичним іntonуванням.

ІІІ. Розробка

- Діти , а скажіть яка відмінність між вальсом та полькою?

Правильно, на відміну від вальсу, полька- чеський народний танець — має зовсім інший характер , а який саме нам допоможе визначити його музика.

Слухання “Італійської польки” С. Рахманінова , визначення особливостей музики танцю.

Написав цей твір російський композитор Сергій Рахманінов і назвав його “Італійська полька”- мабуть, тому, що вона , як і італійська пісня , дуже мелодійна та граційна.

Робота з поняттями.

Полька- веселий рухливий танець, виконують його парами з підскоками.

Гра на дитячих музичних інструментах :

Гра “Заграсмо- відгадаємо” Для гри обираються 6 учнів. 5 учнів- виконавці , 1 — слухач. Слухач обертається спиною до виконавців і спробує відгадати за звучанням музичний інструмент , на якому один або двоє дітей грають за вказівкою вчителя.

Розділимося на 3 групи і спробуємо створити супровід до “Італійської польки” С. Рахманінова:

1 група- проплескуванням музичного пульсу

2 група- грою на музичних інструментах (на першу долю)

3 група- ритмічними танцювальними рухами

Давайте прослухаємо танок ще раз, і за допомогою музичних інструментів будемо підкреслювати грайливий пульс музики.

Повторне слухання “Італійської польки” з дитячими музичними інструментами.

- Давайте порівняємо мелодії двох танців — вальсу і польки. Що у них спільного?
Та чим вони відрізняються ?
- З’єднайте лініями називу танцю з її характером (на дошці)

Вальс   Полька

Спокійний Вишуканий Енергійний

Плавний Веселий Жвавий

IV. Кульмінація

А зараз пропоную зробити фізкультхвилину та трохи відпочити.

A чи тут дівчатка є? А тепер всі покрутись В кого щічки мов калина?

A чи тут хлоті є? Плеснемо в долоні В кого очі сяють?

Нуло, друзі дружно Сядем, встанем То нехай до парті

Станемо швиденько, Сядем, встанем Рукою дістануть

Та ударимо підбором Чи усі червоні?

Дружно, веселенько!

Вокально-хорова робота

Багато пісень розповідають про танці та мають танцювальний характер. Навіть наша поспівка — про дітей , які дуже люблять танцювати.

Розучування поспівки “Ми співали” з показом рукою руху мелодії. (Підручник с.21)

Повторення пісні “Школяр” Ф. Колесси. (розділити клас на слухачів та виконавців)

V. Розв’язка

Підбиття підсумків.

Діти , давайте допоможемо Тріольчику визначити, які слова більше подобаються вальсу , а які -польці.(підруч. с.22)

- Музику яких танців ми почули на уроці?
- Назвіть характерні ознаки вальсу та польки?

Танець споконвіку допомагав людям спілкуватися, весело проводити час із друзями на балах, вечірках та святах. Сподіваюся , що сьогодні ви захотіли навчитися красиво танцювати!

Учні виходять із класу під музичний супровід ("Полька" П. Чайковський).

І чи не найкращі з усіх польки

Відома польська полька - польська полька, але її
заслуга в тому, що вона відома, центральною європейською

спільнотою при заснуванні її польської польки.

Джазові польські польки - керівники в музичні

школи польської польки

Музичні польські польки, які є польської польки,

які є польської польки, які є польської польки

Звичайні польські польки

Спільнота польські польки, які є польської польки

Музичні польські польки, які є польської польки. Музичні польські

підтримують польську польку. Музичні польські

Конспект уроку у 4 класі
розробила студентка 457 групи
Степанова Карина Вікторівна

Урок №3

Тема: «Вийшли в поле косарі»

Мета: *навчальна*: ознайомити учнів з українськими обрядовими жниварськими піснями, розширити уявлення про календарні пісні землеробського циклу.

розвиваюча: розвивати вокально – хорові уміння й навички, вчити дітей творчо мислити.

виховна: виховувати інтерес, любов до народної музики, повагу до народних звичаїв, до юдей праці.

Тип уроку: урок введення в тему.

Обладнання: музичний інструмент, медіа проектор, комп’ютер, колонки.

Навчальні підручники та посібники: Музичне мистецтво: підручник для 4 кл. / Л. С. Аристова, В. В. Сергієнко. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2015. – 128 с. : іл., с. 15 – 17, с. 18.

Музичний матеріал: муз. Віталія Філіпенка, вірші Лади Реви «Поле мое, поле», укр. Нар. Пісня «Вийшли в поле косарі».

Основні поняття: «календарно – обрядові пісні», «жниварські пісні».

Художньо – педагогічна драматургія уроку:

Експозиція: вхід учнів в клас під музичний супровід.

Зав'язка: розповідь про календарно – обрядові пісні.

Розробка: розповідь про жниварські пісні.

Кульмінація: слухання пісні муз. Віталія Філіпенка, вірші Лади Реви «Поле мое, поле».

Розв'язка уроку: спів пісні укр. нар. пісня «Вийшли в поле косарі».

ХІД УРОКУ

I. Експозиція

Учні входять до класу під музичний супровід (укр.. нар пісні «Вийшли в поле косарі»)

Перевірка готовності класу до уроку. Музичне вітання

- Стали рівненько, підготувались до уроку.
- Добрий день, вам діти!
- Добрий день!

У нас сьогодні урок незвичайний, адже ми потрапимо в світ жниварських пісень і саме під одну з них ви заходили до класу.

II. Зав'язка

У кожного народу є безліч народних пісень, які виконують у певну пору року, тобто відповідно до календаря. У давнину такий спів супроводжувався обрядами, тому ці пісні називаються календарно-обрядовими. Зазвичайці твори

відображали кожен цикл хліборобської праці протягом року: навесні, влітку, восени. У таких піснях дуже часто відтворювалися рухи, що символізують оранку, сівбу, жнива тощо.

А хто знає, що таке календарно-обрядові пісні?

Календарно-обрядові пісні — це пісні, які виконували селяни під час різних народних обрядів і календарних свят.

Пісні, які співають під час жнив, коли збирають урожай, називаються жниварськими. Ці твори пов'язані з хліборобськими обрядами, адже жнива — найважливіший час літнього циклу. І хоча цей період життя людини характеризується важкою працею, він насамперед означає завершення хліборобського року.

А ще під час жниварських робіт усі співали! Жниварський обряд був сповнений пісень різного змісту: у них звучала похвала ниві, врожаю, сонцю, господареві та трудівникам.

Жниварські пісні — народні пісні, які виконують під час жнив.

III. Розробка

СЛУХАННЯ МУЗИКИ

Віталія Філіпенка, вірші Лади Реви «Поле моє, поле»

І Який характер пісні?

Про що співається в ній?

Яка з картин найкраще ілюструє пісню?

ФІЗКУЛЬТУРНА ХВИЛИКА

Гра «Косар»

Встati з-за парт, випростатися, ноги нарізно, руки перед собою. Повертаючись ліворуч і праворуч, робити широкі рухи руками («раз» і «два»), ніби косячи траву. Дихання вільне. (Виконувати у середньому темпі 5-6 разів).

Жниварські роботи на селі, які тривають протягом літа, завжди супроводжувалися співом. Поділяються жниварські пісні на три групи: зажинкові — величання першого снопа і жниць, жнивні — основною темою є важка праця хліборобів, обжинкові — бадьорі, радісні пісні, у яких оспівується нива та новий урожай.

Послухай українську народну пісню «Вийшли в поле косарі».

Поміркуй, до якої групи жниварських пісень вона належить?

Звучить українська народна пісня «Вийшли в поле косарі»)

Як можна музичними барвами уявити або намалювати таку картину? (косарі далеко — далеко, потім все ближче, ось вони вже і поряд з нами, і знову віддаляються. За допомогою яких засобів музичної виразності? (Динамічних відтінків).

Ось такий динамічний план виконання цієї пісні, яку ми з вами розучимо:

p <mf< f>mf>

IV. Кульмінація

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА РОБОТА

Перш ніж почнемо розучувати пісню, давайте спочатку розігріємо наш голосовий апарат. Всі встали рівно, випрямили спинки, руки довільно опущені донизу.

- Покажіть, відобразіть звуками, як колоситься пшениця.
(Повільно вдих через ніс, видих на звук «ш – ш – ш – ш»)

- Хлопці, покажіть, як ви у бабусі в селі сіно косили. (Імітують, що косять: вдих через ніс – помах коси вправо, видих – «Ух!» - помах коси вліво)

- Дівчата, а як ви в'язали в снопи пшеницю? (Імітують, що в'яжуть: вдих через ніс – в'яжуть сніп, видих - «Ух!» - руки опущені до низу)

- А як ви виспівували, йдучи додому після жнив. Заспіваємо звук «A» у висхідному положенні на легато, а в низхідному на стакато – звук «O».

- А як ви ввечері, відпочиваючи після денної роботи, ходили збирати гриби? Заспіваємо про це по співку «Диби – диби».

Диби, диби, диби би,

Пішла баба по гриби.

А дід по опеньки

В неділю раненько.

Диби, диби, диби би,

Баба вже несе гриби.

А дід час не гас –

Під кущем дрімає.

- Молодці.

Розучування пісні «Вишли в поле косарі»

Заспіваємо пісню неголосно, чітко проявляючи слова, пам'ятайте про дихання, чітку артикуляцію, не забудьте за динамічний план.

V. Розв'язка

Яка музика звучала на уроці?

Який жанр пісень був головний на уроці?

Допоможи Тріольчику визначити, які пісні належать до жниварських?

Отже, з яким піснями ми познайомилися?

Сьогодні ми познайомилися з одним із жанрів української народної пісенної творчості – жниварськими піснями.

Виховні заходи студентів 457 групи

Тема: Подорож по співочій Україні

Ведуча: Присташ Тетяна.

Музика... Немає на землі людини, яка б не любила музику. Земля і весь світ людський щохвилини, щоміті вібрує звуками музики. Українська музика починає свій відлік з часів Київської Русі і в своєму розвитку охоплює практично всі типи музичного мистецтва – народну і професійну, академічну і естрадну музику.

За що ж ми її любимо? Напевно за те, що музика єдина з усіх мистецтв дуже тонко передає навколошню природу, почуття і переживання людини...

Вірш «Лунає пісня українська».

Лунає пісня українська
і степ безмежний ожива,
Промінням сонячним на квітах
Чарівна бавиться весна.

Цвітуть кущі, дерева, трави,
Під музу стелиться земля
Стежками в'ється і співає
Духмяним подихом тепла.

Стойть замріяна калина
І коси стелить у вікно,
Старий Дніпро набрався сили
І дзвін по хвілях понесло.

Зачарувалася долина.
Бджолиним гулом загула,
і полетіли наче діти
До материнського крила.

Лунає пісня українська,
У кожну хату шле тепло,
Як своїм дітям добра мати
Дарує спокій і любов.

Сьогодні ми з вами відправимося у подорож по співочій, естрадній Україні.

I.

У 80-ті роки ХХ століття, стара українська естрадна музика переживає занепад, потроху вмирають композитори, жанр ВІА (вокально-інструментальні ансамблі) взагалі зникає, пісні стають більш простими за музикою і текстами, часом - примітивними.

У цей час, стають відомими композитори, що розширили традиційну українську музику за рахунок новітніх прийомів. Серед композиторів – піснярів, популярність завоювали – Софія Ротару, Назар Яремчук, Тарас Петриненко а також гурти «Плач Єремії», «Скрябін» та інші. А зараз про декілька гуртів цього часу трохи детальніше.

Воллі Віолоплясова (Розповідь про виконавця та відеофрагмент підготувала Подбільська К.)

Скрябін (Розповідь про виконавця та уривок музичного прикладу підготувала Мельник Є.)

II.

Українська естрада після розпаду СРСР не могла похвалитися багатством декорацій і спец ефектів. Яскравий макіяж, часом безглазі костюми, нескладні аранжування і прості відео кліпи – такими були українські поп-королі 90-х.

Зараз їх пісні забуті і тільки одиниці продовжують заробляти творчістю, такі як: Павло Зібров, Ірина Білик, Наталя Могилевська, гурт Океан Ельзи , ТНМК та інші.

ТНМК (Розповідь про виконавця та уривок музичного прикладу підготувала Сушко І.)

Плач Єремії(Розповідь про виконавця та уривок музичного прикладу підготувала Крижановська М.)

Океан Ельзи(Розповідь про виконавця та уривок музичного прикладу підготувала Квасильчук Ю.)

Сумісне виконання пісні «Не твоя війна» О.Е.

III.

Зі здобуттям незалежності в Україні активніше почала розвиватися і культурна сфера. Своя власна естрада, яка тепер має назву шоу-бізнес, в Україні пройшла шлях від хобі купки ентузіастів до світового визнання і прибуткової індустрії.

Популярність багатьох українських поп-виконавців — Софії Ротару, Ірини Білік, Олександра Пономарьова, ВІА Гра — давно перетнула кордони України і утвердила в країнах СНД. Популярна музика представлена на фестивалях «Червона рута», «Таврійські ігри», «Чайка» та інших.

Виконавці з України достойно представляли Україну на конкурсах Євробачення, зокрема Руслана, яка синтезувала у своїй музиці фольклорні мотиви карпатського регіону, стала переможницею конкурсу Євробачення-2004, виборовши для України право на проведення наступного конкурсу — Євробачення-2005. На Євробаченні-2007 та Євробаченні-2008 відзначилися відповідно Вєрка Сердючка та Ані Лорак, посівши другі місця.

Серед музичних гуртів здобувають популярність суто вокальні ансамблі, такі як «Пікардійська терція» та «Менсаунд». Представлено в Україні також і мистецтво джазу — міжнародні фестивалі джазової музики проходять у різних містах країни, серед найвідоміших — Jazz Bez та Jazz Koktebel.

Бумбокс (Розповідь про виконавця та відеофрагмент підготувала Лепська Ж.)

Даха Браха (Розповідь про виконавця та відеофрагмент підготувала Юдова І.)

S'nizza (Розповідь про виконавця та уривок музичного прикладу підготувала Ковальська Є.)

IV.

На сучасній українській сцені представлені майже всі музичні напрями: від фолку до acid джазу. Активно розвивається клубна культура.

Поступово українським музикантам стало тісно всередині України, після чого почалася їхня "експансія" за кордон. У першу чергу на Схід - російський музичний ринок добре приймав українців. Українці завжди яскраво виступали на російському пісенному конкурсі "Нова хвиля", завойовували російські музичні премії.

Причому популярні там були як українські поп-виконавці, типу Верки Сердючки, Потапа і Насті, Ані Лорак, так і оригінальні, нестандартні проекти.

Сучасна українська музика взагалі славиться різноманіттям виконавців та їхньою оригінальністю. Широко популярні за кордоном "Quest Pistols", "Pianoboy", Іван Дорн.

Jamala (Розповідь про виконавця та уривок музичного прикладу підготувала Качанова А.)

Pianoboy (Розповідь про виконавця та уривок музичного прикладу підготувала Шакула І.)

Hardkiss (Розповідь про виконавця підготувала Турганова Д. + співає пісню)

А зараз ми перевіримо як уважно ви слухали. (розподіл на 3 групи, по рядах)

1. Назвіть виконавців 80-х років.
2. Хто з українських виконавців брав участь у Євробаченні?
3. Назвіть виконавців 90-х.
4. Перелічте пісні гурту «Океан Ельзи».
5. Назвіть виконавців, починаючи із 2000-го року.
6. Учасником якого гурту був Дмитро Шуров - **Pianoboy**? (Океан Ельзи)

Конспект виховного заходу

Розробили студенти 457 групи

Матненко Юрій Васильович, Степанова Карина Вікторівна , Мунтян Анастасія Косянтинівна .

Тема : «Стежками музики»

Мета : навчальна : розширити уявлення учнів про емоційний стан музики ; активізувати образне мислення ;

розвиваюча : розвивати творчу фантазію учнів, уяву, уміння імпровізувати;

виховна : виховувати в учнів зацікавленість музикою ;

Історія . Діти, сьогодні ми завітали до вас для того, щоб прогулятися стежками музики. Злодій Бридкий Я по дорозі вкраєв всі подарунки та музичний ключ, для того, щоб ми не потрапили до чарівного світу музики. Тепер для всіх зчинений музичний світ без цього ключа. Бридкий Я на кожній галлявині расставив капкани та труднощі , щоб ми не змогли його знайти. Ваше завдання — у командній грі пройти всі рівні , набрати максимальну кількість балів та повернути музичний ключ.

Посвята. Для того , щоб відправитися у подорож і не загубитися , вам потрібно розділитися на команди (3 команди) та придумати назву для своєї команди та пройти декілька випробувань . (Діти продумують назви). Але перед цим, ми нагадаємо вам правила поводження під час нашої подорожі.

Правила (на слайді):

1. Не перебивати учасників іншої команди
2. Підтримувати свою команду
3. Бути відповідальним за учасників своєї команди
4. Відповідь надається після сигналу команди

Ось тепер ми можемо вирушати у путь. Нехай щастить!!(Галлявина 1)

№1. Різні країни світу.

А зараз я пропоную трохи поподорожувати по різним країнам та трохи потанцовувати .

На екрані ви бачите назви танців та символіка країн. Ваше завдання - відгадати який танець , якій країна належить. (Вмикається музика , дітям потрібно відгадати що це за танець .)(Україна- гопак, Польща- мазурка, Іспанія — фламенко, Грузія — лезгінка, Росія — кадриль).

Діти , а ось ще одна загадка від Бридкого Я! (Ребус)

На дошці намальований ребус з різними музичними термінами . Завдання дітей — знайти ці слова та закреслити.

№2. Цікаві музичні інструменти.

Діти ,на екрані ви бачите різні музичні інструменти . Ваше завдання визначити який музичний інструмент , якій країні належить (Бандура- Україна, волинка- шотландія, колокола бяньчжун- Китай, сітар- Індія).

Добре діти , молодці , ви дуже гарно справляєтесь із пастками , які розставив Бридкий Я, але він не полишає надії, та хоче хоче нас ще більше запутати , щоб ми не дісталися до музичного ключа. І на цей раз він нам залишив ще одне повідомлення . Давайте спробуємо його відгадати.

Галявина №2. Подорож у часі .

- 1) Яку музичну пісню можна виконати в два притопи та один прихlop? (включити музичний фрагмент цієї пісні)
- 2) Яка ліверпульська четвірка підкорила світ ?
- 3) По музичному фрагменту відгадайте мелодію та назву групи .

Галявина №3 . До гори дригом.

По дорозі до вас, нам Бридкий Я зробив шкоду , взяв і всі мелодії поперевертав у іншому порядку та послідовності. Ваше завдання — прослухати музичний уривок та визначити , що це за пісня і хто її автор. (Бумбокс- “Вахерам”, Океан Ельзи — “Я не здамся без бою”, Руслана- “Дики танці”, Христина Соловій — “Тримай мене міцно”.)

Підбиття підсумків.

Ось Ви і дісталися до останньої галявини , де Брикій Я заховав наш ключ, хапайте його та відкривайте музичний світ! Подякуйте один одному , всім учасникам подорожі, всім помічникам!

Щасті !

